

(P A R S P R I M A .)

(I .)

D e A d m o n i t i o n e .

(D E C I S I O I .)

Licet Admonitio cum integrali Summa peragatur, si tamen comprobetur Summam illam præ manibus Judiciariis realiter, & effective non existisse, Actio in Admonitione fundata condescensio obnoxiiatur; talis enim Admonitio menti Legis non respondet, & merito elusoria esse censetur. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Cum omnes legales, & justæ Literarum condiciones observari debeant, ideo si aliqua ejusmodi in Pignoratitiis apposita conditio per admoneri curantem non observaretur, & Pignoratitius hanc non remissionis adferat causam pro sufficienti reputatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Licet Donatarius, qui ejusmodi Bona sibi a Regia Majestate collata habet, quæ per Cameralem Contractum erga subsequendam ratificationem, vel obtinendam Donationem Regiam alteri prævie data sunt, Possessorem cum integrali Summa admoneri curet, ob intermissam tamen inhærentis oneris levationem, & neglectam Boni remissionem in amissione Summæ convinci non solet; quia Titt. 24. 2^{dæ} illos duntaxat, qui Bona Pignoris titulo, & sub conditione futuræ restitutionis ad se receperunt, tamquam contra pacta, & assumptam obligationem agentes, in amissione Summæ convincendos statuit, ejusmodi vero Contractus Camerales quantum ad rem ipsam perennalitatem involvunt, sed tantum ex defectu solennitatis extrinsecæ in forma Pignoris considerantur, adeoque illi inhærens, pro foenatore, de quo Legis præcitata dispositio loquitur, reputari nequit. *Utraque Tabula.*

(II .)

D e C i t a t i o n e , & E x h i b i t i o n e .

(Dec. 1.) Si Actor Lite jam contestata, moriatur, & prosecutio Causæ in Proles, aut Viduam ejusdem condescendat, illæ absque

que nova Partium I. Citatione talismodi Litem prosequi, & continuare possunt; nam immediate Personam defuncti repræsentant, adeoque naturali quodam ordine Lis illa in ipsos transmissa, & transderivata intelligitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Evocatio medio unius Jurassoris facta non tenet, si enim juxta Articulum 30. 1723. Citatio ad Tabulam Districtualem taliter facta, non valet, quanto minus Evocatio ad Tabulam Regiam, utpote Eminens Forum, valere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Evocatio medio duorum Nobilium non Jurassorum facta pariter locum non obtinet; quia Articulus 30. 1723. ideo requirit, ut Citationes, & Evocationes per Juratos Tabulæ, vel Judicem Nobilium, aut duos Jurassores fiant, ut ita de illius legitime facta exhibitione legales Testimoniales in Jure sufficientem probam præstaturas, extradere valeant; jam vero Nobilium extra Magistratuale officium constitutorum Testimoniales Litteræ probandi vim non obtinent, igitur de legali Citationis exhibitione sufficientem fidem Judici facere non possunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Cum Citationes per Jurisdictionatos fieri soleant, ideo per Fiscalem Procuratorem, aut alio consimili honorario tantum nomine obstrictum factæ non tenent, ejusmodi enim Personæ ideo, quod Salarium, & conventionem habeant, jurisdictioni ejus, cui nobilem tantum locarunt operam, subjecti esse non censentur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Licet juxta Titulum 33. 1^{mæ} vigor Evocatoriarum tantum 60. diebus duret, si attamen intra 60. dies Jurato Tabulæ Regiæ, vel Judici Nobilium pro exhibitione præsententur, etiam si post 60. dies a dato emanationis computandos, dummodo tamen intra 60. dies post talismodi præsentationem Incatto exhibeantur, non expirant, quia vigor illarum per præsentationem Jurato, vel Judici Nobilium factam sustentatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 6.) Si Incattus Bona, quorum intuitu jure conventus fuit, pendente Lite ante tamen factam adjudicationem in alterum transferat, idipsumque in Processu insinuet, tenetur Actor Actualem Possessorem citare, tametsi enim Titt. 27. 1^{mæ} cautum sit, ne sub Lite quidpiam innovetur, subsequens attamen Titt. 60. 1^{mæ} per expressum statuit, quod Possessores Bonorum adeo restringi non debeant, quin justis suis juribus libere uti, ac frui, eademque ex causis rationabilibus etiam divendere possint, præterea cardinalis Nobilium prærogativa hoc exigit, ut nemo nisi legitime citatus, & Juris ordine convictus in Persona, vel rebus suis damnificari possit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Licet aliquis jam ut Evictor stet in Processu, si tamen Evincendus eidem Bonum Actionale sub Lite resignet, tunc Actor tenetur illum qua Actualem Possessorem de novo ad Litem evocare, quia per remissionem Bonorum mutatae sunt circumstantiæ Processuales, & ex Evictore factus est Possessor, per consequens nisi in tali qualitate citetur, ad Actionem respondere non obligatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.)

(Dec. 8.) Quamvis in Testimonialibus super Citationem, vel exhibitionem Certificatarum per Juratos Tabulæ, vel Judices Comitatenfes expeditis declaretur in genere: Citationem, vel exhibitionem medio jurisdictioni eorundem subjectorum, qui citandi erant, peractam fuisse, nisi tamen in specifico Nomina Jurisdictionatorum medio quorum peracta est, iisdem inserta sint, citatio condescendit, Titulus enim 24. 2^{dæ} ideo præscribit, ut citationes medio Jurisdictionatorum fiant, quatenus illegitime, vel minus facta exhibitio cognosci queat, jam vero si Nomina eorum ex Testimonialibus exmitterentur, nec Judex num dispositioni Legis satisfactum sit, sufficienter cognoscere, nec Incattus in contrarium, quod is, medio cujus citatio facta exponitur jurisdictionatus ejus non fit remonstrare posset. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Si in Una Possessione plures sint Compoffessores, & unus illorum medio Judicis Pagensis, vel Decurionis, qui tamen alterius Compoffessoris Colonus est, citetur, talis citatio condescendere solet, quia citatio debet fieri medio Familiarium, & Jurisdictionatorum, Judex autem, vel Decurio loci tametli quoad communia, & publica negotia pro tota Communitate constitutus fit, nihilominus in privatis nullius præter Domini sui Terrestris jurisdictioni subest. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Quamvis in Testimonialibus super citationem non exprimitur ad cujus instantiam citatio facta sit, propterea tamen citatio non condescendit, quia par Actionis citatoris inclusum omne eatenus dubium tollit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Si in loco quopiam per plures Dominos Terrestris possessio ex commissione omnium Compoffessorum tota Communitas violentiam patret, interim Actor tantum contra duorum, vel trium Dominorum Terrestrium subditos impensionem petat, reliquos vero exmittat, quin imo medio unius ex illis eo quod Persona Magistratualis sit, Jure conventos citari faciat, licet subditi illius ex Actione exmissi sint, tamen citatio medio ipsius facta condescendit, quia eo ipso quod una cum reliquis Compoffessoribus ad commissionem concurrerit, jam se ab illis separare nequit, adeoque velut in facto Actionali interessatus, Citationem valide peragere non potuit. *Tabula Regia.*

(III.)

De Levata, Comparitione, & Contumacia.

(Dec. 1.) Tametli in aliis Tribunalibus Causa ipsa die præfixi Termini levari debeat, nihilominus in Tabula Regia potest etiam tertia post præfixum Terminum die Causa levari, & non nisi evoluto triduo, si Actor Causam non levet, potest Incattus ex paribus absolutionem petere, e converso etiam Incattus potest comparitionem suam usque ad tertium diem differre. *Praxis.*

(Dec. 2.) Contumaciæ Sententia illa die ferenda, & pronuncianda est in Foris pedaneis, pro qua Incattus citatus est, si enim sequentibus feratur, vel pronuncietur Sententia licite Pars I. se opponit, quia per intermissam prima die Partis I. comparitionem

4 III. DE LEVATA, COMPARITIONE, ET CONTUMACIA.

Terminus evanuisse censetur, adeoque subsequens factum Judicis illegale evadit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Contumaciæ poenam ex non venientia latam evitare volenti, nisi ad comparandum in Persona citatus fuisset, non sufficit demonstrare, quod legitime impeditus, pro Termine comparere non potuerit, verum præterea probare debet, quod omnis Procuratorem constituendi potestas ei erepta fuerit, cum enim per Procuratorem comparere potuisset, propriæ Personæ impedimentum pro sufficienti intermissæ comparitionis ratione haberi nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Dum quispiam ad personaliter comparandum citatur, non requiritur, ut statim occasione primæ comparitionis semet personaliter Judicio sistat, verum sufficit, si medio Advocati semet pro taliter comparante declaret, ac una offerat, quod necessitate exigente, semet personaliter in Judicio sistere velit, quia sensu etiam Articuli 32. 1723. per similem bonæ fidei declarationem, omnem contumaciæ suspicionem a se removet. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Si Incatto in Processu Tabulari intra triduum non comparente, Actor convictionem ex contumacia petat, interim convictio quacunque tandem ex ratione statim non feratur, & Incattus quarta, vel quinta die convictione nondum lata, comparitionem adornet, etiam si sufficientem hactenus intermissæ comparitionis rationem non assignet, tamen comparitio illius acceptatur, quia ex Lege tantum illi tenentur legalem intermissæ comparitionis rationem reddere, qui jam ex contumacia convicti sunt, & intra quindenam post convictionem comparent, non vero tales, qui convictionem præoccuparunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 6.) Si Processus per Actorem coram Tabula Regia quarta post Terminum Judicialiter præfixum die levetur, licet Actor moræ suæ causam assignare velit, tamen ejusmodi Levata condescendit, quia Articulus 32. 1723. unice Incattis beneficium illud tribuit, ut si legalem moræ suæ rationem assignaverint, intra quindenam comparere possint, & hoc ideo, quod hi se ad defendendum parare debeant, tempore præterea egeant, ut de Advocato, & aliis requisitis prospicere possint, Actor vero præterquam quod semper paratus esse debeat, jam ea occasione, dum Actionem concinnari, & expediri fecit, de necessariis ad Litem adeoque instituendam etiam debito tempore Levatam sufficienter prospicere potuit, quod si negligat, merito moram neglectus sustinere debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Comparitio in Causis coram Tabula Regia promoveri solitis etiam post triduum sine onere refusionis expensarum moræ ita admittitur, si illa ante ferendam super Contumacia Sententiam fiat, & ratio intermissæ intra triduum comparitionis reflexe ad Titulum 59. 2^{dæ} assignetur, quo etiam referri solet, si Procuratoriæ Literæ debito tempore ordinario Cursori per Principalem consignatæ fato, vel ob defectum ordinarii Cursoris solito serius delatæ fuerint, taliter enim nec in Principalem contemptus Judicii, nec in Advocatum negligentiae culpa cadere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 8.)

(Dec. 8.) Pater respectu Jurium per se aquisitionum, qua etiam Tutor, & Curator prolium suarum in Litem vocatus, esto Revisionales super ætate prolium occasione comparitionis exhibere nequeat, vel etiam qua talis comparitionem adornare negligat, nec tamen sive is ob defectum Revisionalium, neque vero proles ejus convinci possunt, quia comparitione Patris Acquisitionis prolium quoque sperativa Jura sustentantur; Revisionales præterea dumtaxat tunc exhiberi per Patrem debent, quando Lis respectu Bonorum proles ejus Materno, aut alio privato jure concernentium, intentatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) In pœna, & onere non venientiae convictus, si subsequente intra quindecim dies compareat, rationemque non Venientiae assignet, quamvis in expensis moræ Actori causatis convinci soleat, Causam tamen continuare, sequere in merito defendere, ante effectivam oneris persolutionem potest, Actorque cum decreta eatenus Executione præstolari usque finalem Litis Terminum debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Si in Processibus Tabularibus Actor intra triduum a die Terminii præfixi computando, Causam non levet, Incattus vero post evolutum triduum eandem ex paribus contra Actorem levando semet absolvi, illum vero in Judicio Regali convinci faciat, in hoc casu Actori taliter convicto competit beneficium comparitionis intra quindenam adornandæ, ita quidem, ut si interea comparuerit, & legalem intermissæ comparitionis rationem assignaverit, ab onere Judicii Regalis absolvi debeat, & Causam suam prosequi possit, quodsi nihilominus nec intra quindenam comparuerit, eotum etiam in expensis convinci solet, quia in præmissis circumstantiis ex Actore fit Incattus, per consequens quemadmodum Universa beneficia Incattis ex Lege, & praxi competentia eidem suffragantur, ita etiam onera iisdem incumbentia supportare tenetur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Etiam si Actor processum serotine levet, si nihilominus Incattus tam occasione talismodi Levatæ, quam vero occasione subsequarum reassumptarum sponte compareat, tunc amplius contra serotine factam Levatam excipere non potest, quia per iteratas spontaneas comparitiones a præmissa difficultate recessisse censetur. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) Quando Levata cum Actione non cohæret, tunc Causa condescendere solet; quia Actio est fundamentum Processus, per consequens omnia Acta Processualia cum eadem cohærere debent. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Licet Incattus in Causa longæ Litis, seu plures Terminos recipiente, ex Contumacia convictus, & intra quindenam comparens, sufficientem intermissæ comparitionis rationem non assignet, eo tamen non obstante indultu Articuli 38. 1729. erga refusionem expensarum moræ eidem ulterior deffensa admittitur, si nihilominus deffensam suam in continenti non prosequatur, convincitur in totali acquisitione Actorea, & Executio contra illum decernitur; quia beneficiis Causantibus per Leges concessis, in protractionem Causæ abuti non convenit. *Tabula Regia.*

(Dec. 14.) Si Actore Causam coram Tabula Regia intra triduum non levante, Incattus eandem primo post longius tempus ex paribus levet; talis Levata rejici solet, cum enim juxta Praxim Curialem Actori pro levanda Causa triduum suffragetur, idcirco si Incattus Actorem ex paribus vult proclamari facere, tunc debet Causam statim post evolutum triduum levare. *Tabula Regia.*

(IV.)

De Actione, & Compromisso.

(Dec. 1.) Si tota Communitas Violentiam patret, & Actor totam Communitatem, verum dumtaxat unum, vel alterum ex tali Communitate Actione quærulosa conveniat, talis Actio condescendit, eo ipso enim quod Articulus 42. 1729. in casu illo, quo violentia per totam Communitatem patratur, eandem nomine colectivo in una dumtaxat pœnalitate convincendam innuat, jam tota Communitas citari & audiri debet, quia unus pro altero nec respondere, eo minus convinci potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Si in Compromisso a Sententia per Arbitrativum Judicium ferenda appellandi facultas reservata sit, licet de aliis Juridicis Remediis in eodem Compromisso mentio nulla fiat, usus tamen omnium Juridicorum remediorum in salvo manet, præterquam enim quod ejusmodi remedia expresse præscissa non sint eo ipso, quod appellata reservata sit, censentur Partes circa reliqua remedia in ordinaria Legis dispositione persistere voluisse. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si quis ex jure procedat ad acquisitionem talium Bonorum, quæ Antenati sui impetrarunt, sed possessorium illorum quacunque tandem ex ratione adire non poterant, & Actionem eatenus suscitata etiam in successione, & Legibus eatenus conditis, fundet, talis Actio condescendere solet, tum quod prætentio Successionalis, tamquam ad distinctum Forum, & Institutum pertinens, cum Processu Juris confundi non possit, tum vero quod successio non nisi ex præhabito Antenatorum usu, ac possessorio enascatur, & in Successores redundet. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Dum Partes in Tabulam Regiam ita compromittunt, ut Sententia per eandem ferenda illico, & absque ullo impedimento executioni mancipari debeat, tunc Parti succumbenti nec Prohibitæ beneficium competit, quia sub generalitate sublationis omnium impedimentorum, Partes etiam prohibitam velut æque Executionem impediendam sibi præscidisse censentur. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Tametsi regulariter cumulatae Actiones non admittantur, stat tamen Actio talis, quæ principaliter ex jure, vel etiam ad dandam Contradictionis rationem, accessorialiter vero ad removenda quævis obstacula dirigitur, quia casu in præmissis non assumuntur pro principali objecto duo distincti Tituli, sed unus principaliter, alter vero solum accessorialiter, & alioquin præattactæ materiæ non sunt ad invicem incompatibiles, quin imo una alteri subservit, adeoque nihil obstat quominus pro acceleranda quo-

quoque iustitia, & compendiandis Litibus in unam Actionem deduci possint. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Si Compromissum ita stilifetur, ut Partes decisione Judicis illius, in quem compromiserunt, perpetuo contentæ esse debeant, tunc Parti succumbenti nec Novum Judicium conceditur; quia præmissa clausula omnia Juridica Remedia excludit, ubi autem Partes in Compromisso sibi universa Juridica Remedia præscindunt, ibi sensu Articuli 31. 1662. neque Novum suffragatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Quando Partes in aliquem Judicem taliter compromittunt, ut Pars Judicio illius non contenta, Causam per solitos appellationum gradus ad Curiam Regiam deducere possit, ita tamen, ut quidquid ibi decisum fuerit, statim absque ullo impedimento executioni mancipetur, salvo dumtaxat Parti succumbenti extra Dominium Novo, subsequenter vero occasione tentatæ executionis succumbens se opponat, tunc Causa Oppositionalis coram Tabula Regia suscitari debet, cum enim Compromissum principaliter illud pro objecto habeat, ne executio Sententiæ Curialis quoquo pacto impediri possit, hinc oppositio eatenus interposita directe in contemptum auctoritatis Curiae Regiæ vergit, per consequens coram illa vindicari debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si Actor triumphans in Causa tali, quam supponit esse brevis Litis, Incattum repellentem ad dandam Oppositionis rationem citet, deinde vero Incattus in Processu evincat, quod Causa illa omnino sit longæ Litis, per consequens Repulsionem recipiat, rationeque ex prævia Actionem tamquam ad reddendam oppositionis rationem institutam condescendi petat, tunc non solet condescensio Actionis pronunciari, verum Incattus eodem processu ad dandam Repulsionis rationem inviatur, cum enim planum non fuerit utrum factum turbatæ Executionis in forma Oppositionis, vel Repulsionis considerari debeat, & quæstio hæc primo per Judicium decidi debuerit, idcirco eadem semel decisa supervacaneum foret Actorem cum dispendio temporis, & expensarum ad distinctum Institutum relegare, taliterque Processus multiplicare. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Actio, quæ coram Inclyta Tabula Regia ad liquidationem Summæ Bonis investitæ, & una non solum ad conditionum, sed & perennalium super iisdem Bonis celebratarum Fassionum invalidationem, competentiumque Portionum excisionem, & sequestrationem contra eundem Incattum, & respectu ejusdem Boni instituitur, condescendere solet, quia confusas, & diversas species involvit, & ita plures principales species Actionis natura sua diversas pro objecto habet, quæ confundi nequeunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Si tamen eadem Actione respectu plurium Possessionum, vel Prædiorum contra diversos Incattos partim ad invalidationem Fassionum, partim vero ad reuisionem Pignorum, & una si Pignoratitiis Portionibus perennales nefors Fassiones superinductæ essent, ad earum invalidationem agatur, Actioque talis allegative contra quemlibet Incattum in specifi-

fico ad Pignoratitiam, vel Invalidatoriam reducatur, tunc Actio condescensio obnoxia non est, eo ipso enim quod pro ratione distinctorum Possessorum diversa jura representantium Actio præerecta est, jam amplius respectu unius, ejusdemque Incatti diversa species assumpta esse dici nequit. *Tabula Regia.*

(Dec. 11.) Si in Actione specificè assumatur Fasio exempli gratia Pauli pro invalidatione, & in contrarium Incattus remonstret, quod portionem in Bonis iisdem non penes Fasionem Pauli, sed Joannis, esto ex eadem Familia descendens, in se translata habeat, Actor vero probare in specifico nequeat Fasionem per Paulum Incatto celebratam fuisse, tunc Actio illa velut Fasioni difformis condescendere solet, nec Actionem salvat, quod Joannes Fasionem Incatto celebrans, juris communionem cum Paulo habuerit, quodve Fasio Joannis Portionem in Possessione illa, quæ in Actione specificatur, pro objecto habeat, quia Actio ad Portionem, & Fasionem Pauli restricta extendi nequit ad Portiones, & Faciones aliorum Actioni haud inclusas. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) Si quis in Actione Genealogiam suam deducat, ac subsequè sub Processus decursu in uno, alterove gradu distincti nominis Antenatos substituere, & ita acquisitionem ab iisdem promanantem sibi applicare vellet, tunc Actio ejus condescendit, cum ex difformitate inter Actionem, & producta, quibus præensionem suam legitimare intendit, error substantialis eveniat. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Si Dominus Terrestris ratione damnorum, vel injuriarum alteri illatarum, ita in Jus vocetur, ut etiam jurisdictionatos ex commissione sua actui implicitos, Juri statuatur, tunc Domino Terrestris absoluto, ipso facto cessat Actio etiam contra Juristatuendos, quia illi dumtaxat accessorialiter Processum ingrediuntur, accessorium vero sequitur suum principale. *Tabula Regia.*

(Dec. 14.) Si Magistratus in Causa Civili procedens, causantem ideo, quod Sententiæ parere nolit, ad Arrestum ponat, vel vero Vice Comes penes Mandatum Regium, & exmissionem Comitatus quempiam incarcerari curet, & propterea contra illos Actio ad Actum Majoris-potentiae erigatur, similis Actio non subsistit, quia prior actus procescit ex facto Judiciario, posterior vero ex incumbencia Officii publici, tales autem non cadunt sub dispositionem Legum de pœna Majoris-potentiae sancitarum. *Tabula Regia.*

(Dec. 15.) Actio contra Fiscalem Procuratorem ex Officiolatu ad Actum Majoris-potentiae erecta condescendere solet, tum quod Legibus de Actibus Majoris-potentiae conditis, non sit applicabilis, tum vero quod executio deberet fieri ex Bonis Domini, hoc autem quoad pœnam Actus Majoris-potentiae esset inapplicabile. *Tabula Regia.*

(Dec. 16.) Actio pure Personalis Actore ante contestatam Litem obeunte, evanescit, talis enim Actio personæ Actoris ita adhæret, ut una cum illa extinguatur. *Tabula Regia.*

(V.)

De Extraferialitate.

(Dec. 1.) Quamvis Leges ad probandam paupertatem in specie Comitatus Testimoniales requirent, tamen, & Civici Magistratus, Districtus item Jazigum, & Cumanorum si Actor in gremio illorum resideat, nullasque facultates extra Territorium habeat, validæ sunt, quia nullinde certius, quam ab iis in quorum medio degit, de egeno Statu habere potest testimonium. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Testimonium paupertatis per Comitatum, in quo Actor non residet, non est sufficiens ad obtinendam Extraferialitatem, illi enim in quorum gremio non residet, debitum de statu ejus testimonium perhibere neutiquam possunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Etiam si Actor paupertatem suam doceat, si nihilominus alios Co-actores tales habeat, de quorum paupertate non constat, Actori beneficium extraferialitatis non conceditur, quia beneficium extraferialitatis, quod ex Lege solis pauperibus competit, non potest communicari cum illis, qui mediis provisum sunt, neque obstat, quod pauper propter Co-actores juribus suis tantisper frustrari debeat, quia culpa illius accidit, quod Coactores mediis provisos, in societatem adsciverit. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Licet utraque Pars in extraferialem Causæ cursum consentiat, si tamen natura serialis sit, ad ordinariam seriem reponi debet, quod enim beneficium Processui ex Lege, vel Praxi non competit, illud Partes facto proprio cum remora, & præjudicio aliorum Causantium sibi apropiare nequeunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Esto Causæ ad invalidationem conditionum Contractualium suscitatae, extraferialitatis beneficio non gaudeant, si tamen ad invalidationem conditionis certum Annorum Numerum continentis, Actio erecta sit, & restantes Anni prius evolverentur, quam Causa ordinariam seriem attingeret, ex hoc incidenti extraferialitas admittitur; secus enim in hac circumstantia Actio sponte evanesceret, adeoque Pars A. nullum ex Lege ad invalidationem conditionum Actionem tribuente, beneficium capere posset. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Liti ad Actum Majoris potentiae ex verberatione, vel læsione institutæ extraferialis decursus admittitur, injuriam namque personalem pro objecto habet, jam vero Actiones Personales cum morte expirant, neque in Successores transeunt, igitur ne forte per mortem alterutrius Partis tam gravem Nobilitaris prærogativæ læsionem Jure vindicandi potestas elabatur, ejusmodi casus sub sensum Articuli 43. 1729. qui extraferialitatem ex graviore incidenti admittit, merito referri potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Testimoniales Comitatus de paupertate in publica notitia fundatæ, prouti etiam cum hac declaratione expeditæ: testamur eum vere pauperem, & ad prosecutionem Causarum suarum insufficientem esse: non solent acceptari, quia cum præmissa generalitate extradatæ Testimoniales non præbent sufficientem statum Actoris cognoscendi campum, igitur merito rejiciuntur. *Tabula Regia.*

C

(Dec. 8.)

(Dec. 8.) Quamvis Causæ ad Transumptionem Litterarum motæ brevis Litis sint, nisi tamen probet Actor instantaneam Litterarum ad deffensionem jurium suorum sub Lite existentium, necessitatem, ad ordinariam seriem reponi solent; beneficium enim extraferialitatis illis, quibus de jure suo constat, atque in legali juri suorum deffensione constituuntur, non vero iis, qui ipsimet in dubio sunt, num aliqua jura habeant, illaque primum experiri, & investigare, adeoque ex Lite, Litem meditantur, competere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Unde nec illi, qui necessitatem Litterarum ad Causas active per se promotas præterdit, cursus Causæ ad Transumpta suscitata, extraferialis conceditur. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Si Testimoniales super paupertate elargitæ ita stultifentur, quod Instans ob egenum statum suum prosequendis sumptuosus Litibus omnino impar fit, tunc Actori extraferialitas non conceditur, quia beneficium hoc ex Lege solum illis competit, qui adeo pauperes sunt, ut etiam vitæ mediis destituantur, per consequens, si quis mediis vitæ provusus fit, ast sumptus Litis non habeat, extraferialitatem quidem sibi vindicare non potest, nihilominus expeditiones eidem gratis extradari solent. *Tabula Regia.*

(Dec. 11.) Si sub pallio paupertatis tacitus Actor latere deprehendatur, Causa ad Seriem rejicitur, quia beneficio extraferialitatis, quod præcise in favorem pauperum per Legem ordinatum est, abuti non convenit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 12.) Donatarius ad acquisitionem Bonorum per se imperatorum, contra Contradictores procedens, quamvis Testimonialibus Comitatus egenum suum statum probet, extraferialem nihilominus Causæ suæ cursum non obtinet, quia beneficium hoc ad sublevandam de Bonis Avitis exulantium Sortem concessum est. *Utraque Tabula.*

(Dec. 13.) Quamvis Donatarius contra Contradictores procedens extraferialitatis beneficium præterdat, ideo, quod nonnulli ex Contradictoribus Ignobiles, adeoque possidendorum Jurium Nobilitarium incapaces sint, tamen si reliqui, qui videlicet respectu eorundem Bonorum contradixerunt Nobilitari prærogativa gaudent, Actori extraferialis Causæ prosecutio concedi non solet, quia non tantum contra Ignobiles, sed omnes Contradictores erecta est, adeoque unius, aut alterius Ignobilitas hic considerari non potest, cum contingere facile etiam queat, ut dum Contradictores Nobilitari prærogativa gaudentes, ad dandam contradictionis rationem condescendunt, reliqui Jura sua Materno jure tenta, cum juribus eorundem connectere valeant, cujusmodi connexio unitam alioquin defensam exigit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 14.) Licet Causa, quæ ad relevationem Bonorum, ac medio tempore Bonis in iisdem procuratarum involutionum invalidationem fundamento Titt. 60. & 61. 1^{mæ} mota est, per Sententiam ad ordinariam Seriem relegatur ideo, quod Causæ ad invalidationem directæ feriales sint, si tamen Actor beneficio Prohibitæ effectum Sententiæ sistat, & una paragraphum Actionis ad invalidationem directum, remanente integro Actionis sensu, deponat, tunc extraferialis profe-

prosecutio admittitur, quia jam tunc Actio pure ad Pignorati-
tiam reducitur, Causis vero Pignoratiis extraserialis cursus com-
petit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 15.) Quamvis Causa natura sua extraserialis fit, si tamen
Incatti ad extraserialiter agendum non citentur, tunc continuatio
Causæ ad proxime venturum Judiciorum Terminum prorogari so-
let, quia his in circumstantiis eo ipso quod Actor ad extraseriali-
ter agendum citare Incattos neglexerit, jam respirium quatenus
de defensionis mediis prospicere possint, concedi debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 16.) Si Nobilis contra Ignobilem, aut alias ex Lege te-
nendorum Bonorum incapacem, vel Dominus Terrestris contra
Subditum suum Causam Tabularem suscitet, tunc Incattus etiam si
alias Causa illa ex natura sua serialis esset, non potest ad seriem
reservare, sed tenetur statim extraserialiter agere, quia Ignobili-
bus tamquam possidendorum Bonorum Nobilitarium ex Legis dispo-
sitione incapacibus, non competit beneficium seriei. *Utraque Tabula.*

(Dec. 17.) Causis illis, quæ juxta conditam eatenus Legem per
Articulares Commissarios revideri debuissent, sed deinde per Artic-
ulum 26. 1723. ad Tabulam Regiam translatae sunt, beneficium extra-
serialis revisionis competit, etiam si alias de natura sua seriales essent,
cum enim jam per publicam Legem summaria, & celerior illarum
revisio ordinata fit, hinc utique beneficio hoc privari non possunt,
nam similes Causæ cadunt sub intellectum Articuli 43. 1729. *Utra-
que Tabula.*

(Dec. 18.) Beneficium extraserialitatis etiam Ignobilibus suffra-
gatur, quia Legis beneficium hoc positive in favorem Pauperum
præscindendo ab eo, utrum Nobiles, vel Ignobiles sint, ordinarunt,
& nihil aliud requirunt, quam ut Actor paupertatem suam, & inca-
pacem ad prosequendas Lites Statum sufficienter comprobet. *Ta-
bula Regia.*

(Dec. 19.) Etiam si Actor sub titulo paupertatis procedens, ali-
quem authentice expeditum Processum, qui ante aliquot Annos
nomine suo sub titulo paupertatis decurrebat, vel vero Testimonia-
les super paupertate ante plures Annos emanatas, producat, per
hoc tamen beneficium extraserialitatis non adipiscitur, nisi super
egeno, & Lites prosequendi incapace statu suo recentius Testimo-
nium exhibeat, quia talis præfensus pauper poterat intra aliquot
annos sortem suam meliorare, & ad talem statum eluctari, ut am-
plius in sensu Legis pro paupere censeri non possit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 20.) Tametsi Actor super paupertate Testimoniales illius
Comitatus producat, in quo residet, si attamen Incattus in contra-
rium doceat, eundem in alio quopiam Comitatu tantum possessorium
habere, ut in sensu Legis pro paupere reputari non possit, tunc
non admittitur illi extraserialitas, quia in tali casu hoc supponi
debet, quod Comitatus præmissas Testimoniales extradans adæqua-
tam Status Actoris cognitionem non habuerit. *Tabula Regia.*

(Dec. 21.) Admittitur extraserialis Causæ promotio etiam per-
sonæ Ecclesiasticæ, si fidedignis Testimonialibus Vicarii Generalis,

Diæcesis ejusdem, in qua degit, probet, beneficium quod possidet, adeo exigui proventus esse, ut nec quidem pro debitis vitæ mediis sufficiat, ac insuper doceat Testimonialibus Comitatus illius, in quo Parens ejus usque obitum degebat, illum quoque in egeno Statu fuisse, nullamque substantiam, vel plane exiguam in Successores transmississe, quia his adminiculis paupertas, quam Lex pro obtinenda extraserialitate prærequirit, sufficienter constare Judicio potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 22.) Præterea admittitur extraserialis cursus in Causis respectu talium Bonorum motis, quorum intuitu jam inter Actorem, & Incattos præcesserant Lites, quæ five ob incompetentiam Judicatus, five vitium Actionis, five alio incidenti operose promoveri non poterant, quia motiva hæc constituunt incidens in Articulo 43. 1729. attactum, quo extraserialis Causæ cursus conceditur. *Utraque Tabula.*

(VI.)

De Judicatus Quæstione.

(Dec. 1.) Cum judicandi provincia pro natura Causarum constitutis eatenus per Leges Judicibus delata sit, nec in carentia competentis Judicis, si natura Causarum, & Legum eatenus sancitarum, spectetur dispositio, ullum Incatti adesse possit præsidium, ideo illa dumtaxat in Procesibus Causarum inter Partes circa assumptum Judicatum agitari solet quæstio, num pro natura præassumptæ Causæ, subversantiumque in ea quæstionum Judici illi, quem Actor assummit, judicandi provincia competat, & extendi possit ad substratum Actionis, ipsamque Incatti personam. Unde

(Dec. 2.) Nobilis, vel Civis se in persona injuriatum, vel læsum prætendens, si contra Nobilem coram Civico Magistratu respectu personalis ejusmodi injuriæ Litem suscitet, quamvis is, qui injuriam personæ ejus intulit, non solum concivilitatem assumpserit, sed nec extra gremium Civitatis possessorium habeat, tamen si Judicatum Civici Magistratus difficultet, condescendere debet, quia prout in personam Nobilis Civicus Magistratus jurisdictionem nullam exercere, ita nec de actu ejusmodi Nobilis personali judicium ferre, illumque oneri, five pœnæ subicere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Plenipotentarius Nobilis licet se in perceptionem etiam, & erogationem proventuum Plenipotentiantis immiserit, vel secus etiam ex damnosa subalternis Officialibus data commissione damnum intulerit, tamen ad Sedem Dominalem citari eatenus nequit, qui si citatus Judicatum difficultet, præassumptus Sedis Dominialis Judicatus, velut incompetens, condescendit, quia Plenipotentarius, Plenipotentiantis personam repræsentat, & ut talis judicio Sedis Dominialis subesse non potest, ubi tamen coram competenti foro conventus fuerit, non solum de perceptis, & erogatis respondere, sed & si damnum quodpiam culposo facto suo Dominio intulit, satisfactionem præstare debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Si Vineæ per personam Ignobilem, sub onere præstandi juris Montani possessa, sub possessorium personæ Nobilis deveniat, & ista uno alterove Anno ab eadem Vineæ jus Montanum non præstet,

stet, atque ideo ad Sedem Dominalem citetur, Judicatus condescendit, præterquam enim quod Judicatus Sedium Dominalium contra Nobiles Articulis 2. 1638. & 22. 1647. limitatus sit, acquisitio in super Actoris tendit his in circumstantiis ad redintegrationem amissi usus, quam coram legali Judice prosequi debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Non solum ad restitutionem Litterarum, Litteraliumque Instrumentorum, sed una etiam ad desumptionem pœnæ 500. florenorum ob denegatam restitutionem coram Judice Nobilium procedi potest, nec ideo Judicatus ejus condescensionem obnoxiat, quod pœna 500. florenorum Birsagium sapiat, quodve in Causis Violentialibus cum desummenda pœna Vice-Comes pro Judice per Articulum 35. 1729. constitutus sit, & in hac, prout altera Summa pro pœnalitate solvi solitæ partem Judex obtinere soleat, quia eo ipso quod præcitatus Articulus in Causis ob denegatam Litterarum resignationem motis, restrictive Vice Comitem pro Judice non denominet, extensa esse censetur Legis dispositio etiam ad Judices Nobilium. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Utut Sedes Judiciaria primæ Instantiæ Judicis Sententiam alteraverit, & executio per Incatti Oppositionem impedita, penes Sententiam Sedis Judiciariæ tentata fuerit, eadem nihilominus primæ Instantiæ Judex Causæ Oppositionalis esse non potest & si Judicatum assummat in foro Appellationis condescendit, Oppositionalis enim Processus primæ Instantiæ legalis Judex alter esse non potest, quam qui ex Legis dispositione fundamentalis erat, & bono Ordini repugnat, ut dum Partes in legali, & ordinaria Juris via constituuntur, Appellationis Judex primæ Instantiæ Judicem agat. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Tametsi Causarum ad ineundam Divisionem suscitatarum, si Bona uni, eidemque Comitatu subsint, competens Judex Vice-Comes, & respective Judicium sit, si tamen Bona ejusmodi per sexum fæmineum dividi petantur, quorum possessorium ex solo jure pecuniario, allaturali Materno in parte sexus fæmineus obtinuit, illudque tractu temporis alteratum, & juri sexus Masculini reapplicatum existit, & idem sexus Masculinus ultra privatum suum possessorium jus etiam sexum dumtaxat Masculinum private concernens, per sexum fæmineum recognitum fuisse opponat, tunc Judicatus pedanei Judicis cessat, & sexus fæmineus foro Tabulari prætensionem suam prosequi debet; Non enim docet simultaneum jure Paternæ Successionis adeptum possessorium, jus præterea privatum Masculorum recognoscens, semet ad petitorium facto etiam proprio collocavit, & ideo cum quæstio æqualitatis, vel inæqualitatis a radice juris assummi, & discuti debeat, discussio vero illa activitatem fori pedanei excedat, sexus fæmineus forum competens sequi debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 8.) Quamvis proprietarius juxta Titulum 82. 1mæ via Pignoris, si Bona uni Comitatu subsint, contra Pignoratitium possessorem Donationem pignoratitio Bono superinducentem, in Comitatu procedere possit, si tamen Pignoratitius ille possessor Bona illa in alterum transferat, & is, in quem translata sunt, Donationem superinducat, contradicentemque Proprietarium ad dandam

contradictionis rationem evocet, illumque in Contumacia convinci, Restauttionemque peragi curet, tunc si Impignorans via simplicis Pignoris Litem suscitatur, Judicatus Comitatenfis condescendit, ex contumacia enim convictus, juri Donatarii locum fecisse censetur, & ideo ad amovendum ejus obstaculum Litem illam ad dandam contradictionis rationem contra se motam, & terminatam via Novi resuscitare, rationemque contradictionis reproductione Pignoratitiarum & proba devolutionis pignoris assignare debet, obtinetque Lite eadem etiam Pignoris readjudicationem. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Si Actio principaliter dirigatur ad exclusionem sexus fæminei, accessorialiter vero contra illos, qui partem Bonorum Actionalium uni dumtaxat Comitatu ingremiatorum, titulo pignoris possident, tunc relate ad Hypothecarios Judicatus condescendere solet; cum enim Causæ Pignorum in uno Comitatu existentium, ad forum Comitatense pertineant, & distinctam Causæ speciem constituent; idcirco cum Processu ad exclusionem sexus fæminei promotus, velut itidem separatam Causæ speciem constituyente, in unam Actionem convolvi, & sub hoc prætextu a foro sibi per Legem peculiariter ordinato, abstrahi non possunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Si Religiosus Ordo ad reobtentionem dumtaxat rudum antiquæ Ecclesiæ, vel Monasterii Processum ex jure moveat, eatenus ad suam competentiam utpote forum Ecclesiasticum relegari solet, quia præmissa tamquam Deo dicata & Cultui Divino consecrata, adeoque extra commercium posita, ad forum Seculare non pertinent. *Tabula Regia.*

(Dec. 11.) Si talis, qui extra Regnum residet, & in Hungaria nullum actuale possessorium habet, actum Majoris potentia committat, proptereaque evocetur, non obstante eo, quod Parens illius in Hungaria possessionatus sit, adeoque filio in similibus Bonis virtualis successio competat, Judicatus contra illum subsistere non potest, quia ad hoc, ut quis ratione Bonorum forum nanciscatur, requiritur, ut sub jurisdictione Judicis, in cujus præsentiam citatus est, actuale, & absolutum possessorium habeat, filius autem cum Patre indivisus, vivente illo tale possessorium non habet, quia viventis nulla est successio. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) Si in Causa contra Civem, vel alium Liberæ, Regiæque Civitatis Inhabitorem Nobilitari prærogativa non gaudentem, & extra mœnia Civitatis nulla Bona possidentem, Actor ex binaria Oppositione coram Tabula Regia Processum ad actum Majoris potentia moveat, tunc Judicatus condescendere solet, quia juxta Titt. 10. & 19. 3^{tiæ} universæ similibus personarum Causæ coram Magistratu Civico promoveri debent, per consequens Leges, quæ Causas ex binaria Oppositione ad actum Majoris potentia suscitatas, Tabulæ Regiæ dijudicandas deferunt, ad Causas Civium extendi non possunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Si Arendator Ignobilis actum Majoris potentia incurrat, tunc coram Tabula Regia debet conveniri, & Actor ad forum Impensionale relegari nequit, quia Arendatores in personalibus non subsunt jurisdictioni Locatoris, sed neque ad classem Servorum, atque

que Jobbacyionum, de quibus Domini impensionem facere tenentur, pertinent. *Tabula Regia.*

(Dec. 14.) Licet Judex non possit suplere defectum Partium in quæstione facti, potest tamen illum suplere in quæstionibus juris, ita quidem, ut etiamsi Partes in quæstione juris aliquid negligant, tamen Judex in legalibus, & ad naturam Causæ pertinentibus rationibus Sententiam fundare valeat; quia Partes alioquin in conformitate Legum petunt sibi justitiam administrari, Judex autem præsumitur scire Legem, adeoque in quæstione Juris non eget capacitatione Partium, e contra in quæstionibus facti non secus, quam ex allegatis, & probis per Partes abutrinque Processui annexis, capacitari potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 15.) Si in Causa ad implementum Testamenti promota, Incattus antè Testamentum obvertat, & ex collisione duorum Testamentorum Judicatus condescensionem petat, exceptio hæc rejicitur, & Judicatus stabilitur, quia Testamentum Antèius tollitur per posterius, adeoque illud velut non ens, cujus nullæ sunt qualitates, legalem exceptionem fundare non potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 16.) Quando de uno eodemque Bono duabus distinctis Personis tempore diverso duo distincti Contractus celebrantur, nihilominus prior in effectum non deducitur, posterior vero per effectivam Boni Contractualis traditionem, & resignationem usu roboratur, & Actor coram Tabula Districtuali ad implementum primi Contractus contra actuale Possessorem procedit; tunc Judicatus condescendere solet, quia in similibus circumstantiis procedens Tabula deberet de eo judicare, quisnam ex præallegatis duobus Contractibus alteri præponderet, juxta Art. vero 28. 1715. & 31. 1723. Judicia Subalterna non de Contractibus, sed juxta Contractus judicandi Activitatem habent. *Tabula Regia.*

(Dec. 17.) Si Dominus Terrestris quampiam Communitatem sub jurisdictione sua existentem, coram sua Dominali Sede regulare velit, illa vero super certis exemptionibus, & immunitatibus Privilegia producat, & Dominus Terrestris illa impugnet, in tali casu Judicatus condescendere solet, quia subvertatur discussio Privilegiorum, quæ ad Forum Sedis Dominalis non pertinet. *Tabula Regia.*

(VII.)

De Instituto.

(Dec. 1.) Quoniam Instituti qualitas ex ipsa Actionis expositione cognosci debeat, ideo exceptiones etiam Instituto opponi solitæ ex præerectæ Actionis qualitate dirimi debent, quare in casibus illis, ubi frater natu Major, vel alter Congenerationalis, quæ etiam reliquorum Congenerationalium suorum jura sustentans, respectu Bonorum in statu indiviso abalienatorum, ad invalidationem Fassionis ex præjudicio, vel neglecta præmonitione jam egit, reliquis Actoris Condivisionalibus, & ad eadem Bona commune jus foventibus amplius Actio non competit, & ideo ejusmodi indebite arreptum Institutum per Sententiam Judicis condescensionem subijcitur; egit enim jam Frater natu Major, & Congenerationalis, quæ etiam reliquorum Congenerationalium suorum jura sustentans pro

omnibus, adeoque pro eo quoque, qui simplici Instituto denuo agere tentat, & si is, qui prius egit, triumphare potuisset, adquisitio ejus cessisset in omnium Congenerationalium emolumentum. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Si porro per Fratrem natu Majorem, qua Congenerationalium suorum jura sustentantem ad invalidationem Fassionis de Juribus communibus, & indivisis celebratæ, tam via simplicis Instituti, quam & beneficio Novi promota, & ex causis rationabilibus cum stabilimento Fassionis, absoluteque Incatti terminata, Congenerationalis Actoris Litem ex Jure contra Fassionarium præhabiti Juris Actorei agnoscit, illoque per Fassionem in se translato Boni possessorium tenet, contra illum Instituto ex Jure præassumpto locus esse non potest, Juris enim Processus contra illos, qui non Actoris, sed distincto jure se tuentur, dirigi solet, & alioquin Institutum ejusmodi stabilita jam iteratis Sententiis Fassione, & pro irretractabili declarata, otiosum etiam esset, quid enim bonitas præhabiti Juris pro Actore valet, si ejus usum obstante stabilita per Sententiam Fassione, consequi nequit. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Quamvis per Sexum Masculinum ad Executionis correctionem procedentem, probetur, quod Exequens Bona etiam ejusmodi, quæ per Sententiam Judicariam pro sexu Masculino privative relicta sunt, inter utrumque Sexum æqualiter dividerit, si tamen in obversum sexus fæmineus remonstrat, quod Masculi ejusmodi Executioni non tantum non reclamaverint, sed subsequente in iisdem Bonis portionem unius deficientis Masculi communi inter utrumque sexum Divisioni sponte submiserint, Institutum ad correctionem Executionis præassumptum condescendere debet; quia factum Exequentis per subsequam sponte initam æqualem divisionem jam alteratum est, & status prætenforum Bonorum non amplius in lata Judicis Sententia, sed in facto Masculorum ultro æqualem sexui fæmineo successionem defferentium, subsistit, & ideo si Masculus inæqualitatem Juris prætendit, Foro Tabulari ad exclusionem procedere debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Si quis sub titulo proportionalis Instituti contra Possessionis alicujus Compossessores præter introducendam in communibus beneficiis justam proportionem, etiam ad divisionem intravillanarum Sessionum agat, imo Actionem in Legibus de Divisione sonantibus modo prævio erectam fundet, ac proportionem secundum quotalitatem, & qualitatem juris sui eruendam, desideret, Institutum condescendit; Leges enim diversam ad ineundam Divisionem, diversam item ad inducendam justam proportionem viam præscribunt, & illa restricta est ad Sangvine junctos; & commune jus, mutuamque successionem foventes; proportionalis vero extenta quidem etiam ad extraneos est, sed dumtaxat respectu communium beneficiorum, extravillanarumque appertinentiarum, a proportione actualis intravillani Partium possessorii assummi debet, discussio vero qualitatis juris alioquin Comitatenfis Judicis activitatem excedit, hinc Institutum ejusmodi cumulatam, & diversam Actionum speciem involvens, merito condescensionem subijcitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.)

(Dec. 5.) Si Actor sexus fæminei descendens sit, & contra Incattum ex eodem sexu fæmineo descendentem, respectu Literarum, Literaliumque Instrumentorum coram Tabula Regia Judicaria agat, Actionemque suam directe in Articulo 43. 1659. fundet, ac una Transumpta illarum ex Titt. 42. 1^{mæ} petat, Institutum condescendit; quia duo sibi opposita uno, eodemque Instituto respectu earumdem Litterarum præterdit, utpote ex citato Articulo restitutionem, qua privative se concernentium, ex Titulo vero 42. 1^{mæ} tamquam communium Transumpta, quæ velut Judicatu distincto subjecta, uno, eodemque Instituto aquiri non possunt. *Tabula Regia.*

(Dec. 6.) Si quispiam Processum ex prælatione debiti contra Con-creditores instituat, antequam principalem Debitorem plene excutiat, Institutum condescendit; quia obligatio principalis Debitoris eo usque non cessat, donec vel obulum pro contentando Creditore suo conferre potest, per consequens Actio ex prælatione debiti contra Creditores primo eorum assurgit, quando principalis Debitor nullum amplius fundum habet, qui prætensionem Creditorum substerni valeret. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Dum quispiam ex jure procedit, si Incattus jus Actoris recognoscat, & declaret, se Bona Actionalia titulo dumtaxat Pignoris possidere, ipso facto Institutum cessat, & Actor relegatur ad Processum Pignoris, quia Actio regulat Partes & Judices; cum ergo illa ex jure instituta sit, Incattus vero jus, juri opponere nolit, verum præcise pignori inhæreat, hinc utique eatenus respondere non tenetur, donec via sua conveniatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 8.) Tametsi Processus repositorii ordinarie ad Judicatum Comitatum pertineant, si attamen vetus, & antiquum Incatti possessorium Privilegiis vestitum, & Bona actionalia talibus difficultatibus intricata sint, quæ ex indole sua foro Tabulari discutendæ competunt; tunc repositio coram Tabula Regia peti debet, ubi remotis obstaculis, repositionem impredientibus, eodem ipso Processu statim etiam repositio decernitur; quia casu in præmissis primum, & ante omnia obstacula repositionem impedia removeri debent, istud vero activitatem Judicis pedanei excedit. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Si Processus Fundamentalis coram Protho-Notario defluxit, & terminatus fuit, subsequenter vero ad instantiam Succumbentis per Legem publicam ordinatum existit, ut Causa illa per Articulares specialiter denominatos Judices revideatur, hæc attamen revisio quacunque tandem ex ratione intermissa sit, proinde is, qui coram Prothonotario succubuit, ex motivo illo, quod per Art. 26. 1723. omnes Articulares Causæ in Tabulam Regiam translatae sint; Processum illum Prothonotarialem coram eadem Tabula Regia novilet, tunc Institutum condescendit, quia Novum coram illo Judice promoveri debet, qui in Fundamentali Causa procesit, jam vero Causæ Protho-Notariales Tabularis Districtualibus per Legem delatae sunt, adeoque Novum coram hoc foro, quod Protho-Notariali successit, suscitari debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Si in Processu Fundamentali Incattus Evictores suos evocet, & illi ex quocunque tandem incidenti ab onere evictionis absolvantur, postea vero Incattus semet Marte proprio defendens convincatur, interim antequam executionem subeat contra Evictores suos noviset, in similibus circumstantiis Institutum condescendere solet, quia novum non nisi extra Dominium competit, antequam proinde Actor triumphans Executionem peragi curet, Incattus, nec contra Evictores Novo Judicio uti potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 11.) Fatentis successore cum potioribus, & principalioribus Fassionarii Successoribus Bona Fassioni involuta in statu communi, & indiviso possidentibus, respectu dirimendarum questionum, quæ circa ipsam fassionem, ejusque rationabilitatem, vel irrationabilitatem ab utrinque adduci possent, ac ex eis ferendum circa stabilimentum, aut cassationem Fassionis ejusdem Judicium in Arbitros compromittente, si is invalidatoriam Litem in foro Tabulari tam contra modo prævio compromittentes, quam & reliquos, qui ad Compromissum in specie haud influxissent suscitet, vel illam continuet, ac non solum illi, qui ad Compromissum influxerunt, sed & reliqui eorum cointeressati propter initum Compromissum Institutum difficultent, tunc illud coram foro Tabulari arreptum non tantum ex parte eorum, qui Compromissum iniverant, sed & qui cum iis commune, & indivisum jus fovent, condescendit, quia Actor facto suo ab ordinaria Juris via recedendo, Judicem sibi delegit, cujus judicio stare etiam respectu reliquorum unum, idemque indivisum jus foventium debet, nam eo ipso, quod residui quoque Compromissum ineuntium cointeressati contra Institutum Actoris Compromisso se tueantur, consensum etiam in factum Cointeressatorum manifestant. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) Si nomine Pupillorum jam perfectam ætatem attingentium, Fiscus Magistratualis contra Tutores ad exigendas rationes Tutelares iisdemque convictis, & semet iterato opponentibus, subsequæ ad actum Majoris potentie Processum suscitet, tale Institutum condescendit, quia ductu Articuli 68. 1715. si Pupilli ad perfectam ætatem pervenientes rationes quaspiam a Tutoribus suis exigendas habent, easdem nomine proprio exigere tenentur, sensu vero Titt. 124. 3^{tie}. Pupillis postquam semel perfectam ætatem attingunt, invitis, nec Curator obtrudi, eo minus nomine illorum Actio moveri potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Contra illum, qui in Processu primitivo nec per se, nec per alium cujus jura repræsentat, egit, Institutum Novi Judicii non subsistit, quia Novum est continuatio Processus fundamentalis, repugnat vero ut contra illum continuatio instituat, qui ad continuatum non influxit. *Tabula Regia.*

(Dec. 14.) Si quispiam ex fundamento illo, quod Fassionem in imperfecta ætate celebraverit, eandemque ante perfectam ætatem revocaverit, ad invalidationem illius procedat, verum sub Lite moriatur, filius autem ejusdem Actionem continuatoriam in præjudicio fundet, tale Institutum condescendere solet, quia Actio continuatoria debet esse conformis cum fundamentali, adeoque in illa distinctus acquisitionis titulus assummi non potest. *Tabula Regia.*

(VIII.)

De Actoratu Reali.

(Dec. 1.) Qui Bona sua alteri cum clausula: nullum Jus, nullamve Juris proprietatem reservando, fatetur, quamvis per Fautentem, Litis prosecutio reservetur, & pro conditione ponatur; Actoratus ei non admittitur, verum Falsionarius suo nomine procedere debet, qui enim nullum jus sibi reservavit, sed omne in alium transtulit, utique de re amplius ad se non pertinente alteri Lite molestus esse nequit, ideo per Contractum, aut Falsionem agendi reservata facultas tamquam priori clausulæ, qua omni juri renunciavit, e diametro opposita, pro non adjecta censei debet. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Communitas Oppidana possidendorum Bonorum incapax, Actoratum Partis A. verbi gratia: ad invalidationem Falsionis procedentis, disputare non potest; Nobili enim ex generali Legis dispositione contra eos, qui possessionis incapaces sunt, Actio tribuitur, nec obstat, quod non illum Actionis titulum assumpserit, Lex enim, quæ incapaces possidendi jure privat, Actoratum disputandi facultate eos privare censeiur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Non admittitur eousque Actoratus nomine Coloni, aut alterius jurisdictioni fugitivi, vel migrantis Domino ad quem se recepit, donec fugitivus de censu, aut aliis justis, & legalibus præstationibus priori Domino non satisfecerit, eousque enim jus illius Dominale in salvo manet, si autem novo Domino Actoratus admitteretur potestas Dominica prioris Domini pro sublata censei deberei. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Qui Actoratu proprio egit in Processu simplici, & triumphavit, si contra illum Succumbens noviset ad Evictorem suum provocare nequit, Actori enim Evictio non competit, jam vero Pars I. in novo reipsa pro Actore reputatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Actoratus in Novi Judicii Processu neque Ignobili in primitivo processu succumbenti controverti potest, nam juxta naturam, & indolem Processus Novi Pars Novifans pro Incatta potius, quam Actrice censei debet, Incatto autem, qui alioquin erga citationem Actoris, adeoque invitus Litem ingreditur, litigandi activitatem contravertere est contra naturam, & bonum ordinem. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Si Incattus in Processu meritorie agat, & eatenus definitivam Sententiam recipiat, tametsi eandem prohibeat, nisi atamen penes prohibitam etiam Revocationem adhibeat, amplius Actoratum in quæstionem vocare, vel aliam id genus exceptionem interponere non potest, quia licet talis prohibita effectum Sententiæ impediât, nihilominus naturam illius non immutat, adeoque Sententia illa etiam post Prohibitam manet meritoria, a meritoriis autem non datur regressus ad exceptiva. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Si quispiam ad revindicationem Bonorum suorum Aviticorum Processum suscitet, verum ex eo, quod talismodi acquisitionem suam jam alteri falsus sit, ab Actoratu amoveatur, subsequen-

sequenter vero Fassionarius a tali fassione recedat, fassumque sibi jus in loco authentico Fatenti refateatur, tum ejusmodi Actor Litem per se erectam continuare potest, quia ita obstaculum quod Actoratum sistit, debita forma suffertur, reviviscitque jus, & præsentio Fatentis. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si Fassio respectu talium Bonorum ex præjudicio invalidari petatur, quam altera ejusdem Fatentis, vel Antenatorum ejus fassio respectu eorundem Bonorum pro aliis a posteriori Fassionario distinctis, facta præcessit, & hæc ætate prior cum clausula: Nullum Jus, celebrata habeatur, tunc nisi Actor doceat a prima illa fassione facta Fatentis, & Fassionarii recessum, vel se-cus eandem debita forma annihilatam fuisse probet Actoratus ei denegarur; quia obstaculo est prima Fassio, qua Actoris Antenati se omni jure exuerunt, ac donec illud removeatur, ac ita Actoratus contra factum subsequum reparatur, otiosa esset alioquin Actio cum obstet factum prius, quo omne jus in alium translatum habetur. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Illi, qui Bona, & Jura sua præmanibus alienis existentia perennali Fassione mediante in tertium ita transfert, ut rata quidem eorundem Bonorum medietas titulo fidelium Servitorum in exquisitionem, & revindicationem ejusmodi Bonorum impendendorum, altera vero in quantum eandem expensæ in Litem ac exquisitionem erogandæ non absorberent pro Summis a valore Bonorum æstimatione mediante eruendis, perque Fassionarium ipsi deponendis perpetuo maneant, quamvis conditio illa annexa sit, ut Fassionarius penes Plenipotentiam nomine Fatentis Litem promovere valeat, Actoratus contra actuales eorundem Bonorum possessores ad reaquisitionem ejusmodi Bonorum non competit, quia omne jus proprietatis ad alium transferendo, se Actoratu proprio facto privavit, conditio etiam illa, ut nomine ejus Lis per Fassionarium promoveri possit dispositioni Titt. 77. 1^{mæ} contraria, tertio obesse nequit. *Tabula Regia.*

(IX.)

De Actoratu Personali seu Activitate.

(Dec. 1.) Esto Titulus 31. Partis 1^{mæ} Ignobili activitatem litigandi cum Persona Nobilitari prærogativa gaudente, non concedat, non admittitur, ut Nobilitas Actoris explorando in quæstionem summatur exempli causa: ut Actor Incattum de Nobilitate sua, & litigandi activitate capacitet, verum Incattus illam aperte negare debet, quo ita in proba deficiens, in pœna Tituli 36. 2^{dæ} puniri possit, cum enim de Nobilitate Actoris capacitari petit, probandi onus contra sensum Legis in alterum detorquere, hacque ratione Legis pœnam evitare studet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Si tamen Processus ad actum Majoris potentiae ob injuriam personalem institutus est, tunc Incattus petere potest plenam Nobilitatis probam, hujus enim Processus Indoles, & natura læsionem Nobilitaris prærogativæ continet, igitur ut Actor illam vindicare possit Nobilitatem, in qua assumptus Actionis titulus radicator probare debet, præsertim cum Actor de jure incumbat proba. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.)

(Dec. 3.) Testimoniales Comitatus cum tali expositione, quod Armales Literæ, Avi, aut Proavi Comitatus exhibitæ fuerint, quodve Actor suum cum illo nexum, & descendendam comprobaverit, sufficientem Nobilitatis probam præstant, neque requiritur, ut Armales in Processu reproducantur, & descendencia in Judicio probetur, fidedignitas enim Comitatus, quo alioquin investigatio Nobilitatis pertinet, nulli dubio locum relinquit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Licet Partes jam in merito Causæ versentur, si tamen Pars I. Nobilitatem Actoris neget, iste tenetur illam probare, neque illum a proba relevat, quod in primordio activitas litigandi in controversiam sumpta non fuerit; hæc enim contra activitatem litigandi facta exceptio videtur meritoria esse, ne Ignobilibus prærogativa Nobilitatis quoquo facto contra claras Legum constitutiones admittatur, & alioquin Nobilitatem negans id suo periculo facit, si enim illa comprobata fuerit juxta Titulum 36. 2^{dæ} in homagio vincitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Ad probandam Nobilitatem non sufficiunt Testimoniales per Notarium Comitatus, Judicum, item & duos Jurassores subscriptæ, & extra Congregationem sub privatis Sigillis extractæ, quia præterquam quod juxta Titulum 13. 2^{dæ} privata Sigilla publica fidedignitate non polleant, sæpe contingit, ut tales Nobilitatem prætendentes jurisdictionati sint, interest proinde, ut Testimoniales sub authentico Comitatus Sigillo expediantur, & in Congregatione publicentur, quatenus ille, qui erga personam ejusmodi prætensi Nobilis sibi jurisdictionem vendicat, jus suum sustentare possit. *Tabula Regia.*

(X.)

De Genealogia.

(Dec. 1.) Primus gradus in Genealogia probari non debet, ille enim ad notitiam publicam esse censetur, verum Parti illam contravertenti incumbit contrarium demonstrare. *Praxis.*

(Dec. 2.) Nec tamen sufficit Genealogiam solo nomine nectere, verum quis? cujus filius, aut filia sit, clare probari debet, sæpe enim ejusmodi nominis plures in Familia reperiuntur, adeoque semper adhuc de prætensa descendencia aliquod superesse potest dubium. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si aliquis ex Capitulo, vel alio idgenus fidedigno loco quamquam expeditionem excipiat, & in illa per propriam expositionem Genealogiam suam ad quartum, vel quintum generationis gradum deducat, talis deductio non subsistit, quia ejusmodi propria, adeoque interessata expositio, præsertim si ultra memoriam humanam extendatur, probam non præstat, sed requirit. *Tabula Regia.*

(XI.)

De Plenipotenariio, & Fratrem natu Majore.

(Dec. 1.) Tametsi juxta Titulum 42. 1^{mæ} Fratri natu Majori, qua Literarum conservatori incumbat Jura communia, & indivisa tueri, & vindicare, nec tamen hæc illi per Legem delata provin-

cia ita intelligenda est, ut alter de Familia licet natu minor, & conservator Literarum non sit, quoad Jus commune nomine suo Litem movere, eamque prosequi non possit; hæc enim communis juris sustentatio, & tuitio conservatori Literarum propter facilitatem, commodioremque Causæ, quæ Instrumentorum præsidio fieri solet, promotionem per citatum Titulum delata est, idque in beneficium reliquorum fratrum, si igitur aliquis illorum huic favori facto proprio nempe nomine suo Litem inchoando, rennnciet, atque onus promovendæ Causæ ipse ferre velit, id ei negari nequit.

Utraque Tabula.

(Dec. 2.) Quantumvis juxta Titulum 42. 1^{mæ} Fratri natu Majori incumbat supportatio Litium, contra reliquos Congenerationales intra Divisionis tempus motarum, nec tamen Frater natu Major stringi potest ad sustinendam Litem contra Sorores suas jam emancipatas suscitatas, quemadmodum enim sensu Tituli 56. 1^{mæ} filii per divisionem, ita tales Sorores per Matrimonium emancipantur, & a potestate Fratris natu Majoris emigrant, atque sui juris efficiuntur, per consequens propria in persona citari, & pro se respondere tenentur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si Frater natu major in Processu respectu Bonorum communium moto, stet, & reliquorum fratrum suorum sub Tutela aliena existentium, coram Jure deffensionem in se suscipiat, licet etiam Tutor illorum ad talismodi Causam citetur, & non comparens ex Contumacia vincatur, ex hac attamen convictione nullum onus in Tutelatos redundare potest, Fratris enim natu majoris, cui ex Lege deffensio communium Familiæ Jurium incumbit, comparitio, & ad ejusmodi Tutelatos extensa deffensa supplet Tutoris neglectam comparitionem. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Si Plenipotentarius semet in perceptionem, & erogationem proventuum Dominalium immittat, aut culposo facto suo quodpiam damnum Principali suo inferat, ab onere præstandæ congruæ satisfactionis non immunitatur quidem, nihilominus coram Sede Dominali eatenus conveniri non potest, quia Plenipotentarius repræsentat personam Plenipotentiantis, adeoque bono ordini repugnat, ut coram illo Judice, cujus personam repræsentat, Jure conveniatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Si Vidua quæpiam, qua Tutrix, & Curatrix prolium suarum ad talem Causam evocetur, in qua necessitas deponendi Juramenti, & Literarum revelationis subversatur, eademque sub decursu Processus remonstret, quod filius suus natu major jam perfectam ætatem attigerit, & Literas Familiæ ad se receperit, etiam si talis Vidua cum prolibus suis adhuc indivisa sit, tamen Actori imponitur, ut prælibatum ejusdem filium evocet, cui deinde incumbit Juramenti depositio, atque Literarum revelatio, & productio, per consequens Vidua Mater ab onere hoc sublevatur, tum quod juxta Titulum 42. 1^{mæ} Fratri natu majori competat Literarum conservatio, & communium Familiæ jurium directio, atque deffensio, tum vero quod ille majorem Literarum notitiam habere supponatur quam Mater, concomitanter etiam revelationem exactius facere possit. *Tabula Regia.*

(XII.)

De Ingesfione, & Ingerente.

(Dec. 1.) Si in Cauſa quapiam plures ſint Incatti, & Actio ad revindicationem Jurium communium erecta habeatur, illis, qui ſe cum Actore conjungere, atque communionem juris comprobare poſſunt, Ingeſſio admittitur; quid enim opus eſt multiplicare Lites? ſi Proceſſualis ordo per ejuſmodi factum non lædatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Evictor in Litem non citatus, qua talis ſe in Cauſam ingerere non poteſt, Evictio enim tunc ſolum locum obtinet, cum Evincendus ad illam provocat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Cum Tit. 31. 1^{mæ} ſi Partes litigantes abutrinque in proba juris deſſicient, Juri Regio locum faciat, hinc in Cauſis etiam per Donatarium penes novam Donationem contra Contradictiones motis, ſi Donatarius nec ſuum, nec prædeceſſorum ſuorum in impetratis Bonis poſſeſſorium docere poteſt, Contradictor vero poſſidendorum jurium Nobilitarium incapax eſt, tunc Fiſco Regio non tantum Ingeſſio admittitur, ſed & Bona eadem Fiſco Regio adjudicantur, nec officit, quod Jus Regium Donatario collatum ſit; quia illud ſub titulo præhabiti poſſeſſorii collatum erat, jam vero illo reſpectu Bonorum in quorum poſſeſſorio nunquam erat, a collato Jure Regio cadente, novifantibus vero incapacibus præcitato Titulo 31. 1^{mæ} attactum Jus Regium enaſcitur, cujus acquiſitio Fiſco Regio competit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Si tamen Fiſcus Regius poſt definitam Sententiam, qua Actoris impetratio ad per ſe poſſeſſa reſtringitur, ſe ingerat, eſto Jus latens Regium reflexe ad poſſeſſorium Incattorum ex incapacitate adjudicari petat, cum tamen utraque Pars in poſſeſſorio ſuo per Sententiam relicta, adeoque abjudicatio nulla facta ſit, per conſequens neutra Partium in jure deſſecerit, tum igitur ideo, tum vero quod Ingeſſio juxta Titulum 84. 2^{dæ} alioquin poſt definitivam Sententiam nec competit, admitti non ſolet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Licet aliquis ſe ad Cauſam per Donatarium ad dandam Contradictionis rationem motam, eo ſub titulo ingerere, & immittere tentet, quod nexum, & communionem juris cum Incatto foveat, ſi tamen Incattus non illo, quo prætenſus Ingerens prætenſit jure, ſed ſive temporanea alterius Familiæ translatione, ſive ex repræſentatione illius, quod Donatario collatum eſt, impetratorum Bonorum poſſeſſorium teneat, tunc Ingeſſio, & immiſſio utut Incattus eandem non difficultet, quin imo ultro acceptet, rejici tamen conſuevit, quia prætenſa ejuſmodi immiſſio nec ad Evictionis, neque alium titulum legitimum referri poteſt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) In Cauſis Actore Fiſco Regio ex Deſſectu, vel Nota cujuſpiam promotis, non admittitur Ingeſſio illis, qui ad Bona deſſicientis, vel Notorii ſemet jus habere prætenſunt, quia ordinarie Ingerens debet jus unitum fovere, & ſe connectere cum Actore, hoc autem caſu in præmiſſo Ingerentes præſtare non poſſunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Ingressio post definitivam Sententiam, esto beneficio Prohibitæ sustentatam, non admittitur, quia tametsi Prohibita constat effectum Sententiæ, nihilominus Sententia illa etiam post Prohibitam manet definitiva, juxta Titulum vero 84. 2^{dæ} Ingressio ante Sententiam definitivam fieri debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Contra Actorem ex Jure, vel alio titulo procedentem, non admittitur Ingressio tali, qui ad Bona Actionalia firmiter jus præten- dit, eademque sibi ex integro vindicat, quia Ingerens tantum accessorie Litem ingreditur, & debet Actoratum suum mutare ab Actore, casu autem in præmisso Ingerens efficeret se principalem Actorem. *Utraque Tabula*

(Dec. 9.) Si in Familia aliqua Masculi cum Fæminis talem Contractum ineant, quod Avita Familiæ Bona unitis viribus, & communibus expensis ab extraneis revindicare, ac ita demum a proportionem condescendentiam inter se dividere velint, subsequenter vero Masculi nomine dumtaxat suo ad requisitionem talismodi Bonorum contra actuales Possessores Processum ex Jure instituant, & in illo ex Literalibus abutrinque preductis eveniat, quod præscripta Bona ex radice acquisitionis sexum Masculinum private concernant, tunc sexui fæmineo ad Processum illum Ingressio non admittitur, quia ad stabiliendam Ingressionem requiritur connexio juris, & sanguinis Ingerentis cum Actore, casu vero in præmisso nulla connexio, quin potius inæqualitas juris evenit, quæ difficultas non tollitur per præmentionatum Contractum, tum quod ille ex parte sexus Masculini absolutam privati juris renunciationem non importet, sed tantum obligationem communicandi cum fæminis possessorii inducat, tum vero quod implementum ejusdem Contractus ad distinctum forum, & Institutum pertineat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Licet in fassionis expositione per Fatentem declaratur, Bona eadem per Avum, vel Abavum suum fuisse impignorata, per se vero a Pignoratio possessore revindicata, si tamen directus successor Fatentis agat ad invalidationem fassionis ex præjudicio, tunc Congenerationali ejus ab Avo videlicet, & Abavo illo impignorante æque descendenti ad eandem Litem Ingressio admitti non solet, quia agitur ad invalidationem facti Patris Actoris privati, & non communis ex præjudicio, cujusmodi Actio prout juxta Titulum 84. 2^{dæ} Ingerenti Successore Fatentis superstite non competit, ita nec Ingressio. *Utraque Tabula.*

(XIII.)

De Evictione, & Evictione.

(Dec. 1.) Respectu Bonorum, quæ ex Divisione inter Congenerationales inita promanant, si etiam Evictio per expressum in divisionali Instrumento pactata non sit, Condivisionales tamen ad Litem illam, qua alter respectu ratæ ex Divisione adeptæ, impetit, sine præstandæ Evictionis evocati, oneri evictionis obnoxii sunt, & pro casu amittendæ in toto, vel in parte portionis, observata proportione, tam prævio modo amissi, quam & per reliquos Condividentes ex Divisione adepti possessorii, ita ut etiam ipse Evincendus proportionatum, reflexe ad competentiam suam onus ferat, Lite eadem compensare debent, nec ad Rectificatorium Processum

cessum relegari solent, nam & strictus sanguinis nexus, & juris communio exigit, ut Lites sine necessitate non multiplicentur, & alioquin inter Condivisionales in Bonis divisis ex natura successionis Evictio inest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Quamvis is, qui alterius Coincatti Evictor est, ad eandem Litem jam pro parte Actoris citatus sit, nisi tamen sponte se ad evictionem Evincendi sui immittat, cogi ad deffensam sine præmissa sine eo per illum, qui evictionem præten dit, forma legali citatione non potest, citatus enim per Actorem, dumtaxat respectu privati possessorii, non vero ejus, qui evictionem præten dit, habe tur, nemo autem nisi debito juris ordine, & dumtaxat in quan tum citatus est, agere, & respondere obligatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si is, qui per Donationem Regiam Bona aliqua titu lo Notæ collata habet, agat ad dandam Contradictionis ratio nem contra illum, qui Bona eadem prius a Palatino titulo ejusdem Notæ impetravit, & præten si Notarii successor per Incattum ad Li tem sub titulo Evictoris citatus sponte evictionem assummat, licet Actor hanc difficultet ideno, quod Incattus cum Evictore, nec jus condivisionalitatis foveat, nec evictionem obligatam habeat, & neque respectu portionum per Evictorem possessarum Lis erecta sit, tamen si evictionem sponte assumens, probet, inter se, & Incattum respectu eorundem Bonorum Conventionem initam esse, ac virtute ejus partem Bonorum sub Incatti, residuam vero sub suo possessorio esse, adeoque quod amissio inactionati substrati amissionem portionum per se possessarum post se trahat, remonstret, tunc casu in illo a sponte assumpta evictione removeri non potest; quia nexus, & colligatio possessorii jus unitis viribus instituendæ defensæ tribuit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Bonis executis naturaliter inest Evictio, etiam si non assumatur, quia ipsa bona fides, & auctoritas Judiciaria hoc exigit, ut triumphans in fundis aucthore Judice obtentis securifetur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) In Cambiis Evictio locum habet, etiam si in Literis per expressum non assumatur, nam Evictio ut ex Titulo 74. Imæ erui potest, Literis Cambialibus plerumque non ideo inferi solet, quasi vero absque expressa insertione penitus locum non haberet, sed præcipue ideo, ut si eadem sub certis conditionibus assumpta est, Partes semet ejusmodi conditionibus accomodare teneantur, & alioquin ipsa bona fides, & natura Cambii exigit, ut Cambiantes semet mutuo evincant. *Tabula Septem-Viralis.*

(Dec. 6.) Si Evictores evictionem præstare non possint, convin cuntur etiam in expensis Litis, etiam si eatenus expressa in Evi ctionalibus cautela posita non fuerit; quia præterquam quod E- victio & natura sua hoc importet, etiam ipsa naturalis æquitas exigit, ut Evictor Evincendum per omnia indemnem conservare teneatur, non conservaretur autem indemnus Evincendus, si Litem respectu Bonorum evictioni obnoxiorum, suscitatum propriis ex- pensis sustinere deberet, & eatenus ab Evictore nullam compen- sationem obtineret. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Si quispiam Bona aliqua exempli causa in Mille florenis comparet, subsequenter vero hæc ipsa Bona pro florenis quingentis alteri fateatur, ita tamen, ut prout eadem ipsemet in florenis mille possedit, ita etiam Fassionarius in pari Summa possidere valeat, ac insuper evictionem super eo assummat, quod Fassionarium in pacifico Boni possessorio manutenere velit, tum in casu illo, quo idem Fassionarius per tertium quempiam impetitus, ex possessorio Boni illius excutitur, Evictor non tenetur Evincendo suo plus, quam quingentos florenos compensare, quia Evictio tam ex indole sua, quam vero ex naturali æquitate nihil aliud importat, quam ut Evincendus, quoad illa, quæ Evictori realiter præstitit, indemnis servetur: quoad talia etenim, quæ sive relaxantur, sive donantur regulariter Evictio locum non habet, cum nemo liberalitatis suæ pœnam sentire debeat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si Incattus in Processu fundamentalis ad Evictores provocet, illi autem ab onere evictionis releventur, postea vero Incattus semet proprio Marte defendens ab impetitione Actoris absolvatur, subsequenter porro Actor noviset, Incattus non potest in fundamentalis Processu jam absolutos, provocare, quia Processum non ille, sed Actor noviset, per consequens Instituto hoc tantum Sententiæ Actoris, non vero Incatto onerosæ possunt in melius reformari. *Utraque Tabula.*

(Dec. 9.) Incattus ad Evictorem provocans, ad hoc, ut provocando illo Terminum obtineat, evictionem legitimare tenetur, tamen si enim regulariter quæstio præstandæ evictionis Evictori, & Evincendo pertractanda incumbat, interest tamen etiam Actoris præcavere, ne Incatti absque ullo fundamento ad Evictores provocando, sub prætextu evocationis illorum, Causam protrahant, & acquisitionem Actorem remorentur. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Successor onus Evictionis per prædecessorem suum assumptæ, ultra vires successionis post eundem adeptæ, sufferre non tenetur, quemadmodum enim res, & successio cum onere vadit, ita e converso eatenus, quatenus fundus successionalis deficit, etiam obligatio portandi oneris cessat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Quando Incattus ad Evictorem provocat, & sine hoc Evictionales producit, tenetur sibi illas applicare; neque enim admitti potest, ut prætextu similibus Evictionalium, quas sibi applicare nequit, acquisitioni Actorem moram injiciat, & accelerationem justitiæ impediat. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) In actibus personalibus non currit Evictio, quia de ejusmodi actibus nemo alter, quam ipsi Patratores respondere tenentur. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Quando Evincendus Evictorem evocat, quamvis ille evictionem sponte assummat, si attamen Actor eandem controvertat, & obligatio ejus nec ex Lege, nec ex Contractu evinci possit, per Judicium rejici consuevit, quia bonus ordo, & ratio accelerandæ justitiæ exigit, ne cuivis obvius absque prævia legitimatione accessus ad Litem pateat, ac præterea Actoris quoque scire interest, cum quonam ad agendum habeat. *Tabula Regia.*

(Dec. 14.)

(Dec. 14.) Si Regia Majestas Bona quæpiam non tantum Donatario, sed & Legatariis, ac Cessionariis ejusdem conferat, & Evictionem quoque in Fiscum Regium assummat, licet in paragrafo illo, ubi evictio assummitur, nulla Legatariorum, & Cessionariorum, sed tantum Donatarii fiat mentio, tamen Fiscus Regius etiam Cessionariis evictionem præstare obligatur, quia evictio tamquam onus reale nisi expressis verbis tantum ad certam personam restringatur, inhæret Bonis, eademque concomitatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 15.) Sanguis contra Sanguinem in Bonis Aviticis extraneo possessori solum quoad summam evictionem præstare tenetur, quia talis prætenfus Evictor alioquin jam præjudicavit Sanguini, & prævaricatus est Legi, dum Bonum Aviticum a Familia abalienavit, & in extraneum transtulit, non potest itaque admitti, ut Evincendum suum in Bonis manutenendo, ejusmodi illegalitatem ulterius continuet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 16.) Incattus in fundamentali Processu ex jure moto, succumbens, si respectu Summarum, quas Evictoribus suis numeravit, contra eosdem, quos in fundamentali Processu in onere evictionis convinci curare neglexit, via Novi agat, tunc ad hanc Litem non solum Evictores, sed & Litis fundamentalis Actorem evocare debet, qui licet cum de evictionis solum onere agatur, nihil ad opponendum Novisanti habeat, stare tamen Lite in eadem eousque debet, donec evictionis quæstio inter Evincendum, & Evictorem superata fuerit, Novum enim est continuatio prioris Processus, adeoque integritas Causæ exigit, ut omnes, qui fundamentalem Causam ingressi sunt, etiam in Novo simul constituentur. *Tabula Regia.*

(XIV.)

De Depositione.

(Dec. 1.) Deposito statim in limine Processus per Actorem cum tali declaratione, quod omnia acta, & facta acquisitioni suæ quæ ratione obicem ponentia, cum solito onere deponat, interposita admittitur, tum quod eatenus nulla Lex in contrarium obstat, tum vero, quod ejusmodi depositio in bona fide, quæ omnes humanas actiones commendat, radicetur. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Si in casu illo, quo Actor generaliter acta, & facta acquisitioni suæ obstantia, modo provisorio deponit, Incattus expensas petat, tenetur Actor depositionem suam ad specificum reducere, quia Artic. 40. 1729. talismodi expensarum limitationem procedenti Judicio defert, Judicium vero proportionatam limitationem facere non potest, nisi objectum depositionis eidem in specifico constet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si Incatti contra Actorem depositione utentem, expensas petant, tenentur illas liquidare, & legitimare, nisi forte Processus, qui depositi fuerunt, nimis antiqui essent, tunc etenim modus legitimandi non suppetit, atque adeo limitatio pro ratione, & circumstantia illorum temporum prudenti Judicis arbitrio fieri debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Deposito in una eademque Causa etiam pluries fieri potest, ubi enim Lex ejusmodi Juridica remedia ad certum numerum restringere voluit, id clare expresit, quod cum circa depositionem factum non sit, idcirco ejus reiterationem Leges admittere voluisse censentur. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Admittitur quidem aliquot vocabulorum, remanente integro Actionis sensu, depositio, si tamen aliquis in Actione Genealogiam suam deducat, & aliquem gradum se erronee designasse animadvertat, ejusmodi erroneum paragraphum deponere, & in locum illius alium substituere non potest, immutatur enim substantia Actionis, cui præsentio Actoris inhæret, adeoque in hoc casu vel tota Actio deponenda, vel Lis penes ipsam proseguenda est. *Tabula Regia.*

(XV.)

De Revocatione Procuratoris.

(Dec. 1.) Si Incattus in Processu fundamentalis succumbat, deinde Repulsione utatur, & ibi rursus per totam Curiam Regiam convictus Executionem subeat, ac demum beneficium Novi cum Gratia arripiat, & in illo etiam Revocationem adhibeat, tunc Revocatio eidem non secus, quam cum majore onere videlicet 50. Marcis admittitur, quia Causa per adhibitam Repulsionem jam ultimum Juris Terminum pertransivit, & per Executionem terminata, adeoque nullo Juris remedio intra Dominium sustentata existit. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) In Processu Novi Judicii Incattus Allegata fundamentalis Processus revocare non potest, tametsi enim indultu Titt. 77. 2^{dæ} remedium Revocationis cum Novo Judicio conjungi, taliterque errores, & defectus in fundamentalis Processu commissi emendari possint, nihilominus præmissa omnia tantum Actoris, qui Novo Judicio utitur, competunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Licet Revocatio Procuratoris post finalem Sententiam locum non habeat, si tamen Prohibita interponatur, admittitur, Prohibita enim sistit effectum Sententiæ, adeoque quæ ad alterandam illam remedia suppetunt illa Partibus integra esse debent. *Utraque Tabula.*

(XVI.)

De Litispendingia.

Litispendingia ab evocatione, & citatione computatur, tunc enim Pars I. quoad actionale substratum Liti, & Judiciariæ potestati obnoxiiatur, igitur licet Libellus Actionalis jam Judici exhibitus, imo Evocatoriæ, vel Citatoriæ expeditæ sint, nec tamen Lis pendere dicitur, donec legali via ei, cujus interest, exhibeantur. *Utraque Tabula.*

(XVII.)

De Prohibitâ.

(Dec. 1.) Articulus 38. 1729. respectu totius Causæ decursus tantum duas Prohibitâs admittens, ita debet intelligi, quod in Fundamentalis Repulsionali, & Novi Judicii Processibus simul sumptis, non-

nonnisi duæ Prohibitæ adhiberi possint, quia Repulsionalis, & Novi Judicii Processus sunt tantum continuatio Causæ fundamentalis, per consequens tamquam ad eundem finem tendentes, distinctim considerari non possunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Si Actor Sententiam Incatti absolutoriam prohibeat, nullaque Prohibitæ ratione assignata, Processum per plures Judiciorum Terminos, imo Annos non reassumat, subsequenter vero post effluxum plurium Annorum Causam reassumendo beneficio præattactæ Prohibitæ Sententiam in disfavorem sui latam, evertere velit, tali in casu nulla Prohibitæ reflexione habita, ad viam Novi relegari solet, quia Prohibitæ ratio in continenti reddi debet, & Juridicis remediis in favorem Causantium per Leges introductis, non convenit ad protrahendas Causas, & remoram Justitiæ abuti. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Licet Articulus 38. 1729. Prohibitam ultimis sex Judiciorum diebus non admittendam statuatur, cum tamen dispositio illa eotum adhuc facta sit, dum exiguus in Curia Regia motarum Causarum erat numerus, in pœnamque eorum, qui studiose Causam usque finem Terminis celebrationis Judiciorum protrahere ideotentabant, ut ita acquisitionem alterius retardare, Causamque in alium terminum prorogare possint, jam vero multum adaucto Causarum numero, siquidem Judices ob multitudinem submissarum Causarum nonnullas ex iis serius, imo ipsis ultimis sex Judiciorum diebus revideant, atque adeo Prohibitæ non facto Partium, verum facto Judicum eotum interponi debeant, idcirco jam nunc ex praxi Curiali invaluit, ut Causantes etiam ultimis sex diebus beneficio Prohibitæ uti possint. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Si ob neglectam ex parte Actoris per plures Terminos Causæ prosecutionem Incattus absolvatur, tunc quamvis Actor Sententiam eandem prohibeat, ac penes ejusmodi Prohibitam agere, Causamque prosequi velit, non tamen admittitur eidem ad agendum accessus, quia sententia propter culpam Actoris in prosecutione Causa per plures Terminos neglectum lata est; per id vero, quod post Prohibitam Causam continuare velit, ejusmodi culpam suam non expiat, si enim ejusmodi Sententiæ Prohibita infringi possent, nulla culpam Actoris maneret pœna, & ideo ut pœnam sentiat, penes distinctam Incatti citationem acquisitionem suam prosequi debet. *Tabula Regia.*

(XVIII)

De Fide Instrumentorum.

(Dec. 1.) Si Actor simplicia paria Literarum Pignoratitiarum producat, ac præterea unum juratum Testem statuatur, qui genuina originalia se vidisse, pariaque iisdem conformia fuisse referat, Incattus vero hanc probam non elidat, talismodi paria ad probandum pignus sufficient, quia juxta Titulum 20. 2^{dæ} in præallegatis circumstantiis possessor jam ita gravatur, ut contrarium possessorii titulum docere teneatur, hoc proinde non edocto, fiat præsumptio de jure, quod Bona actionalia omnino titulo pignoris possideat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Licet Transumptum Transumpti Donationis, vel alterius Privilegii pro illo, qui in petitorio constituitur, & ad acquisitionem Bonorum ex Jure agit, Lege requisitam juris probam non constituat, possessori attamen ad retinendum possessorium suffragatur, quia Actor in petitorio constitutus, debet adæquatam probam præstare, e converso pro possessore stat præsumptio, quod Bona sua penes talismodi Transumptum Privilegium possideat, nisi contrarium doceatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Esto in antiquo Visitationis Ecclesiasticæ Prothocollo exponatur, quod specificè designata aliqua Sessio ad Parochiam olim pertinuerit, quodve præhabitus in ea Parochorum usus ex fassionibus Testium evenerit, tamen Prothocollum ejusmodi se solo ad probandum præhabitum usum, per consequens ad acquisitionem, nisi simul fassiones etiam Testium authenticatorum in jure producantur, ac præhabitum usus debite doceatur, non sufficit; quia Visitator non poterit haberi pro legitimo Judice ejusmodi præfensionum ad forum Seculare pertinentium, per consequens facta illius in Prothocollo expositio, vel decisio legalem probam non constituit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Licet juxta Titulum 15. 2^{dæ} & Articulum 42. 1723. simplicia paria legalem in Jure probam non præstent, si nihilominus doceri possit, quod occasione Divisionis inter Masculos, & Fæminas celebratæ, sexui fæmineo par ejusmodi Divisionis extradatum sit, quodve eadem fæminæ penes, & juxta talem divisionem portionem sibi excisam gubernaverint, tunc similia paria inter Convidentes plenam probam præstant, cum enim ex Lege Masculi sint conservatores Literarum Familiæ, idcirco si contra talia paria quampiam difficultatem habent, illi tenentur originalia producere. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Tametsi ordinariæ fassiones Testium contra fidem Instrumentorum directæ in Jure attendi non possint, cum utpote Literalia Instrumenta eminentiorem probam præstent, quam Testes, admittitur tamen proba ex fassionibus Testium etiam contra Literas in casu illo, ubi fassionem non per eum, quem jura respiciebant, sed per alium, qui personam illius simulabat, celebratam fuisse doceri potest, ita enim non directe contra fidem Instrumenti agitur, sed error dumtaxat remonstratur. *Utraque Tabula.*

(XIX.)

De Juramentis, & Testibus.

(Dec. 1.) Dum cuiquam Causanti in Processu per Tabulam Regiam Juramentum imponitur, & ille extra Regnum commoratur, vel in aliquo officio publico constitutus, pro depositione talismodi Juramenti ad locum Judicii comparare non possit, tunc pro excipiendo ab eodem Juramento unus ex Prothonotariis solet exmitti, quia justum est, ut in præmissis circumstantiis Causantibus subveniatur, & alioquin Prothonotarius penes exmissionem repræsentat ipsam Tabulam Regiam. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Si Testes Contractum coramifantes, puncta ejusdem contra evidentem Contractus, & conditionum tenorem interpre-

ten.

tentur, tunc falsiones eorum in Judiciis attendi non possunt, adeoque tales ab authenticatione removentur, quia in illis dumtaxat casibus, si verba Contractus ambigua, & obscura sunt, falsio Testium ad eruendam claritatem admitti solet, quæ vero se ipso satis clara, & perspicua sunt, illa interpretatione non egent. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Si in *Causa Liquidi Debiti Incattus* probet, quod super exolutione quarumpiam positionum Quietantiæ præexisterint, verum eædem produci non possint, casu in tali Juramentum suppletorium per Incattum super exolutione talismodi positionum oblatum adjudicari solet, quia præexistentia Quietantiarum facit ad minus semiplenam probam, hac itaque non elisa sensu etiam *Articuli 27. 1729.* Juramentum Suppletorium locum habet. *Utraque Tabula in hac questione Juris.*

(Dec. 4.) Si *Judex Comitatus* ad executionem, vel alium idgenus actum pro testimonio convocatus, super rebus ibidem gestis sub fidedignitate officii sui Testimoniales extradet, illæ pro actu Judiciario reputari, per consequens legalem probam præstare non possunt, quia talis *Judex* non qua persona Publica, verum dumtaxat in qualitate privati testimonii præmisso actui interfuit, adeoque authenticum de eo testimonium perhibere nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Quando *Pars una* in *Processu* Juramentum offert, altera vero illud non acceptat, eo tamen non obstante *Judex* illud *Parti offerenti* adjudicat, parte altera ante, & citra depositionem ejusdem appellante, si ante revisionem *Causæ* pars Juramentum offerens, moriatur, & fora *Revisoria* Juramentum competenter adjudicatum esse decernant, illud pro deposito habetur, adeoque præfensiones, quarum intuitu Juramentum oblatum fuit, liquidæ evadunt, quia facto *Partis acceptare nolentis* accidit, quod illud realiter deponi non potuerit. *Utraque Tabula in hac questione Juris.*

(Dec. 6.) Testibus nonnullis ante authenticationem demortuis, si reliqui adhuc superstites in *Judicio* authenticentur, tunc quamvis *Pars altera demortuorum* pro se reexaminatorum *Collaterales*, & revocatas exhibeat falsiones, illæ tamen simpliciter seponi, & demortuorum conjunctim cum *Testium authenticatione* ultro priores falsiones suas confirmantium, falsionibus assummi solent, stat enim pro his præsumptio, quod priores falsiones, si supervixissent prout alii *Contestes* authenticati, ultro corroborassent, vitiumque quod in contra *Inquisitione* cum prætextuosa revocatione irrepfit, non Testibus, sed potius *Inquirenti* attribui debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Testimonium assumptorum *Juri statui* petitorum pro *actus violenti* comprobatione non acceptatur; hi enim consortes *Litis* sunt, igitur eorum falsio merito suspecta esse censetur. *Utraque Tabula in hac questione Juris.*

(XX.)

De Præscriptione.

(Dec. 1.) In *Bonis* penes falsionem sub privato *Sigillo* licet iure perennali, & cum clausula: *Nullum Jus &c.* celebratam posses-

sis non præscribitur, quia talis Fassio sapit Pignus, pignus autem non recipit Præscriptionem. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Quando Actor ad acquisitionem Bonorum ex jure procedens, in probam juris antiquum Privilegium producit, si pars adversa ad elidendam Actionem Præscriptionem taliter alleget, quod Actor intra tempus Lege definitum Privilegio illo usus non sit, per consequens effectum ejusdem non procuraverit, talis Præscriptio non admittitur, quia Actioni, seu potius Liti nunquam præscribitur, nisi in casu illo, quo aliquis Litem suscitatur, & illam intra terminos Lege præscriptos non promoveat, adeoque extra præmissum casum, præscriptio non contra Actionem, seu Litem, verum fundamento possessorii per tempus Lege præscriptum pacifice continuati contra jus prætendentis obverti debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si in Processu ex Jure promotus Incattus præscriptionem alleget, Actor vero Pignus Antenatorum suorum super Bono actionali cuiusdam tertio celebratum opponat, per hocque Præscriptionem elidere velit, tunc tenetur docere, quod idem Bonum titulo obversi pignoris ad manus Incatti devolutum sit, secus enim ille pro Pignoratitio possessore reputari nequit, per consequens allegata per eundem Præscriptio locum habebit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Etiam si in contradictione Fassionibus per Antenatos, aut Condivisionales contradicentis, celebratis, specificè Datum, vel tempus emanationis Fassionum, aut Bona non recenseantur, dummodo tamen Fatentis illius, cujus Fassio invalidari petitur, Nomen exprimat, & contradictio ad cunctas Fassiones & Contractus per eundem Fatentem de Bonis Avitis initos, extensa sit, Præscriptionem sistit, quia generalis illa clausula extensa est ad cunctas species, & omnes actus Fatentis Successoribus præjudiciosos. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Si tamen contradictio talis restricta sit ad certas abalienantes Personas, exempli causa: Paulum, & Joannem, eorumque Fassiones, & Actor ad invalidationem Fassionis per Petrum, & Jacobum fratres attacti Pauli, & Joannis celebratæ agat, ut recte de nonnullis portionibus in eadem Possessione, quæ in illa contradictione memoratur, facta sit, præscriptionem tamen non impedit, quia contradictio ad certas personas restricta, ultra mentem, & intentionem contradicentis operari nequit, & ideo nec fassioni per alios factæ, neque portioni, quæ fassione tali translata est, applicari potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) In Causis ad invalidationem Fassionum motis, licet Incattus ante meritoriam de validitate Fassionis ferendam Sententiam, adeoque antequam de validitate actum fuerit, præscriptionem obvertat, si tamen ob non edoctam præscriptionem Fassio invalidatur, esto Incattus post ejusmodi Sententiam Prohibita utatur, jam amplius de validitate Fassionis, quod videlicet illa ex necessaria, vel rationabili causa celebrata fuerit, agere nequit, Prohibita enim, quamvis tale beneficium sit, quod vim Sententiæ quadamtenus sistit, cum nihilominus Sententia ejusmodi ex non edocta Præscriptione lata sit, beneficium non tribuit, ut deffectus, & errores in defensa neglecti beneficio Prohibitæ corrigantur,

tur, & ideo si gradualis deffensa neglecta est, ut Incattus eo regredi possit, Revocationis beneficium conjungere debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Cambio inter Condivisionales de Bonis talibus, quæ inter ipsos, & Antenatos eorum divisa, quæve pignori locata erant, cum attributa Bona eadem redimendi facultate inito, si Portio unius in Cambium accepta authore Judice amittatur, licet is, a quo Bona in Cambium data adjudicata erant, evolutis jam Annis ad Præscriptionem necessariis ad Boni in Cambium dati reaquisitionem agat, tamen Cambium recipiens, Successorque ejus Præscriptione se tueri nequit, Cambium enim eo ipso, quod inter Sanguinem de Bonis talibus, quæ in ipsos ex communi successione devoluta erant, initum fuerit, jam mutuam Evictionem, sive proportionatam in casu alterutrius damnificationis compensationem exigit, & eo ipso, quod portio cambiata authore Judice Lite tali ad quam & Pars altera cambians citata fuit, amissa sit, jam Cambium pro evanescente reputatur, reciduntque Bona eadem ad Statum Pignoris, in quo occasione initi Cambii erant, & ideo nec tunc etiam si adjudicatio cambiati Boni tempus Præscriptionis transcendat, Præscriptioni locus esse potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si quispiam penes Sententiales Curia Regiæ semet Restatui curare velit, & Possessor Boni Oppositione, vel Repulsionem utatur, Actor vero eundem intra 32. Annos Præscriptionis capaces ad dandam Oppositionis, vel Repulsionis rationem evocare negligat, & demum post completos præscriptionis Annos eatenus Actionem suscitet, tale Institutum non subsistit; cum enim Actor factum Oppositionis, vel Repulsionis intra tempus Lege definitum vindicare intermiserit, jam Liti eatenus suscitandæ præscriptum est. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Si Donatarius Contradictores ad dandam contradictionis rationem intra tempus ad Præscriptionem de Lege requisitum, non evocet, amplius Litem ad dandam contradictionis rationem contra illos prosequi non potest, quia quam primum Contradictor occasione Statutionis contradicit, & Capitularis, vel Conventualis illum eatenus in Curiam Regiam evocat, jam Bona collata sub Lite esse censentur, sensu autem Tituli 79. 1^{mæ} Liti si intra Annos Præscriptionis non continetur, præscribitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Quamvis possessorium Bonorum penes Falsionem sub privatis Sigillis obtinens, Falsioni tali Consensum Regium superinductum, & pura Statutione firmatum habeat, tamen fundamento superinductæ puræ Statutionis contra Successorem Falsionem sub privatis Sigillis celebrantis, Præscriptione semet tueri opere nequit, nam eo ipso, quod Titt. 13. 2^{dæ} tales Falsiones nihil perpetuitatis in se continere positive statuatur, & reflexe ad dispositionem hujus Tituli per posteriorem Legem Articulum quippe 47. 1723. Falsiones ejusmodi ad Pignus reductæ sint, in Pignoribus porro Præscriptionem non esse admittendam Titt. 32. 1^{mæ} disponat, jam præscriptioni locus esse non potest. *Utraque Tabula in hac questione Juris.*

(Dec. 11.) Amicæ requisitiones, vel repetitiones, excepto casu Articuli 37. 1729. Præscriptionem non impediunt, quia Lex de for-

ma requirit, ut ad elidendam præscriptionem Inhibitiones, Protectiones, vel Admonitiones coram Locis authenticis fiant, aut medio fidedignarum Personarum peragantur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 12.) Licet unus Incattorum commune tamen jus foventium in Contumacia convictus sit, Sententiæ tamen ejusmodi ab Executione pendenti præscribi non potest, si quoad reliquos Coincattos Lis terminata nondum est, deffensa enim reliquorum idem jus foventium Litem pendere facit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 13.) Præscriptionem allegans quid, quantum, & a quo tempore possideat, in specifico docere, & documenta pro evincenda Præscriptione exhibita possessorio suo in individuo applicare tenetur, nec titulo illo, quod partem Boni inactionati jam olim possederit, residuum subsequente intra tempus Præscriptionis adeptum possessorium præscriptione defendere potest, nisi probaverit partem illam sub pignore suo, vel Antenatorum suorum hæsisse, possessorium enim Pignoratitii possessoris pro possessorio hereditarii reputatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 14.) Si quis ex præscripto actuale Incatti possessorium præcedente utu procedat, Actio ei negari solet, Præscriptio enim est Juris beneficium in favorem actualis possessoris contra Actores ad retinenda possessa per Leges constitutum, & dumtaxat pro Possessore, non vero Actore extra possessorium existente, jus constituit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 15.) Si Fiscus Regius ad sublationem Regalium beneficiorum Educilli, & Macelli in Dominiis ad Sacram Regni Coronam devolutis, per Regnicolas in iisdem Bonis Curias, & Domos Nobilitares possidentes, exercitorum procedat, & hi præscriptum possessorium obvertant, non sufficit probare 32. Annorum pacificum usum, cum beneficia ejusmodi Regalia Educilli, & Macelli in respectu corporei Boni pro accessorio, sive fructu, & proventu Boni reputentur, accessoria vero sequi debeant naturam sui principalis, & ideo in ejusmodi Causis Præscriptio per Incattos contra jus Fisci Regii obversa Centum Annorum pacifico possessorio doceri debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 16.) Licet respectu Jurium Regalium Educilli, & Macelli Actualis Curia, vel Domus Nobilitaris in corpore Domini ad Fiscum Regium devoluti possessor durante possessorio Notorii Boni ejusdem olim hæreditarii sine contradictione præhabitu, & 32. Annorum spatio continuatum usum probet, non sufficit tamen ad sufferendum jus Regium, & sistendam Actionem Fisci, jam in possessorio Bonorum Notorii existentis, illud 32. Annorum possessorium, & in hoc fundatam Præscriptionem obvertere, quia jam non contra privatum, sed Fiscum velut Bonorum possessorem Præscriptio obvertitur, & ideo præscriptionem contra Jura Fisci requisitam, id est Centum Annorum probare debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 17.) Tametsi Titulus 46. & 78. Imæ inter Fratres Præscriptionem non admittant, nihilominus si unus frater post Divisionem alteri fratri portionem suam perennaliter fateatur, & Falsionarius ille talismodi portionem 32. Annis pacifice possideat, relate
ad

ad usum præscribit, ita videlicet, ut superstite Fatentis Linea ex possessorio Boni illius excuti non possit, nam præcitatae Leges præcise quoad hæreditatem, & proprietatem Juris, non vero etiam quoad usum Præscriptionem inter fratres rejiciunt. *Utraque Tabula.*

(XXI.)

De Pænis, quæ sub defluo Processu dictari solent, ut sunt:

Calumnia, Violatio Sedriæ, Infamia, Emenda Linguae, Silentium, pœna temere Litigantium.

(A.) De Calumnia.

(Dec. 1.) Ille qui Causam jam via Novi cum gratia terminatam denuo resuscitat, ipso facto Calumniam incurrit, si enim juxta Titulum 70. 2^{dæ} talis, qui Causam Judicialiter sopitam absque Novo Judicio resuscitat, pœnæ Calumniæ obnoxiat, quanto magis obnoxiat ille, qui acquisitionem Novo cum gratia adeoque jam etiam ultimo remedio sopitam denuo prosequitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Licet Calumnia perpetuam Causæ amissionem post se trahat, nihilominus convicto Appellata suffragatur, quia interest, ut tam onerosa convictio etiam Revisoria fora transeat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Calumniam allegans, & non probans, in pœna talionis convinci non solet, quia eatenus nulla positiva Lex existat, pœnalia autem sine expressa Lege extendi non possunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Quamvis juxta Titulum 70. 2^{dæ}, qui Causam jam per ultimum etiam Forum revisam, adeoque terminatam absque gratia Principis sine videlicet beneficio Novi cum gratia resuscitant, non tantum in perpetua substrati Causæ amissione, sed insuper in florenis 200. auri convincendi veniant, ille tamen cui factum Advocati erroneum ante petitam per Incattum præcitati Tituli pœnam non constitit, & super ignorantia facti Procuratoris sui circa videlicet qualitatem conceptæ, & præsentatæ Actionis, quam ejusdem suppositæ dexteritati concredit, Juramentum offert, ac in bonæ fidei uberius argumentum Causam cum solito onere deponit, nisi Incattus Actorem ad ejusmodi Actionis concinnationem facto suo concurrisse probet, absolvi solet, quia citatus Titulus illos gravi adeo pœnæ subjiendos præscribit, qui scienter & malitiose Causas plene terminatas sine gratia Principis, sive absque ultimo Novi cum gratia remedio resuscitare præsumunt, jam vero is, qui facto suo ad concinnationem ejusmodi Actionis non concurrat, adeoque qualitatis conceptæ, & præsentatæ per Advocatum Actionis ignarus est, pro malitiose, & scienter Litem suscitante reputari non potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Quamvis pœna Calumniæ potissimum ex eo, quod perpetuam Causæ amissionem post se trahat, sit nimium gravis, adeoque dictatio illius ad altiora Fora pertinere videatur, nihilominus eandem non per modum Emendæ Linguae, sed cum illis attributis, & in illa qualitate prout per Legem statuitur etiam Judex pedaneus adjudicare, & in executionem summere potest, quia Titt.

70. 2^{dæ} eatenus generaliter disponit, & activitatem Judiciorum hoc in passu non classificat. *Utraque Tabula.*

(B.) *De violatione Sedis Judiciariæ.*

Si quis in Judicio Sententias Judiciarias vellicet, easdemque pro falsis, & infundatis declaret, talis convincitur in violatione Sedis Judiciariæ, id est 25. Marcis gravis ponderis, in duabus Judici, in tertia autem partibus adversario cedentibus, & appellata admittitur extra Dominium, si nihilominus convictus stante Sede onus deponere velit, tunc convictionem cum minori onere, id est 25. Marcis levis ponderis compensare potest, cum enim Sedes Judiciariæ pro Sacris, & religiosis habeantur, idcirco tales, qui similia Loca inconvenientibus dictis profanant, merito puniuntur. *Utraque Tabula.*

(C.) *De Infamia.*

(Dec. 1.) Si quispiam in Processu falsis Literis utatur, & Pars altera tam contra illum, qui iisdem scienter utitur, quam & Advocatum ejus pœnam Infamiæ petat, tunc non solum Pars iis utens, sed & Advocatus convincitur, qui enim operam ad utendum evidenter falsis Literis alteri scienter locat, pœna contra utentes statuta dignus est. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Pœna Infamiæ tali Advocato irrogari non solet, qui vitium Sigilli, vel Scripturæ se non observasse, vel qui se Literis solum eatenus quatenus illas valere Judicium agnoverit, uti velle declarat, ac post admonitionem Partis adversæ, & agnitum defectum ab iis recedit, talis enim pro scienter, & temere utente reputari haud potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Immunes præterea sunt a pœna Infamiæ illi, qui in Processu non tam Advocati, quam nominis tantum latores esse comperti fuerint, præcipue si probetur, quod ipse Principalis Causam in eadem egerit, Advocatus vero occasione illa, qua per Principalem falsa ejusmodi Instrumenta producta sunt, absens fuerit, nec subsequere post objectam falsitatem Literas ejusmodi defendent, ac pro realibus propugnaverit, quia contra hos, nec dolus sufficienter, tantominus temerarius usus probari potest, ob nudam vero comparitionem gravis adeo pœna irrogari nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Si aliquis propterea quod falsis Literis scienter in Judicio usus sit, in pœna Infamiæ convincatur, postea vero ejusmodi Sententiam prohibeat, & beneficio Prohibitæ Juramentum purgatorium super eo offerat, quod sibi earundem Literarum falsitas non constiterit, quin imo, quod tales Literæ ab Antenatis suis in illa forma sicut in Processu productæ fuerunt in se devolutæ, adeoque bona fide exhibitæ sint, & altera Parte non difficultante, talismodi Juramentum deponat, tunc convictus a pœna Infamiæ absolvitur, quia juramenti purgatorii tamquam Litis decisorii ea est indoles, ut illud deponens ipso facto absolvi debeat. *Utraque Tabula.*

(D.) *De*

(D.) De Emenda Linguæ.

(Dec. 1.) Si in **Causa** reali Incattus Actoris Nobilitatem, & litigandi capacitatem doceri petat, propterea in emenda linguæ convinci non potest, quia circa Nobilitatem capacitari petendo, eandem directe non negat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Quamvis Advocatus Causam in Partibus promotam, etiam absque nova Procuratoria constitutione in Foris Revisoriis cum annutu Principalis sui continuative promovere possit, si nihilominus Causam talem, quæ jam per Transactionem in Partibus sopita est, absque scitu Principalis sui, adeoque sine ullo mandatariatu sine revisionis in Levatam deducat, in emenda linguæ convinci solet, quia taliter directe contra mentem, & intensionem Principalis sui in manifestam Partis alterius vexam agit. *Tabula Regia.*

(Dec. 3.) Quamvis juxta Articulos 34. 1574. ac 35. & 36. 1723. Procuratoriæ Literæ generaliter emanatæ, post Anni unius effluxum a die emanationis earum computandum, vim amittant, per consequens illi, qui penes ejusmodi jam viribus destitutas Procuratorias Literas pro Principalibus suis in Judiciariis Processibus comparent, velut sufficienti Mandatariatu destituti, in pœna emendæ linguæ convinci soleant, si tamen Fiscalis Procurator penes ejusmodi Procuratorias Literas, quibus ipsum Principalis coram Loco authentico certi Dominii sui Procuratorem Fiscalem constituit, in Lite tali, quæ recte idem Dominium tangit, compareat, esto constitutio illa jam terminum præcitorum Articulorum transcendat, pœnæ Emendæ subjici non potest; quia prout tunc si Procuratoriæ ad exitum certæ Causæ extensæ sint, constitutio juxta Articulum 36. 1723. non per Annum, sed eousque, donec Causa talis plene terminata fuerit, vim retinere soleat, ita illæ, quæ Procuratori Fiscali qua tali pro Causis, & negotiis Principalis sui Bona ejus tangentibus concessa sunt paritate præcitati Articuli eousque, donec munus tale gesserint, vim retinere debent, per consequens extraordinaria ejusmodi Procuratoria constitutio sub sensum Legum de ordinariis constitutionibus sancitarum, cadere non potest. *Tabula Regia.*

(E.) De Pœna Silentii.

Advocatus Pauperum Salario provivus, si cum Principalibus suis, quorum Causas ex debito officii promovere obstrictus est, de quotta Litis conveniat, vel cum Parte altera colludat, pœna perpetui Silentii punitur, egit enim contra obligationem, ad quam se juramento obstrinxit, & ideo jure merito ab agendo in perpetuum removetur. *Utraque Tabula in hac quæstione Juris.*

(F.) De Pœna temere Appellantis.

(Dec. 1.) Is, qui coram primæ Instantiæ Judice in merito Causæ, & ejus accessoriis succubuit, esto subsequente etiam in foris Super-revisoriis in merito succumbat, si tamen vel unius intermedii Fori Sententia a fructibus, expensis, aut aliis idgenus in quibus jam convictus erat, sublevetur, amplius pœna Articuli 32. 1729. per Supremi Fori Sententiam gravari non solet, cum enim in via Appellationis faventem in parte receperit Sententiam, pro Appellatam

temere prosequente (quos præcitatus Articulus in expensarum refusione convincendos statuit) reputari nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) E converso: si quispiam æqualiter, & simpliciter in omnibus Foris succumbat, eo tamen non obstante Appellatam temere prosequatur, & per omnia Fora deducat, tunc licet *Causa* alias ex indole sua refusionem expensarum non recipiat, licet item *Pars triumphans* expensas non petat, tamen *Succumbens* in illis vincitur, merito enim ad expensas condemnatur talis, qui infundatam *Litem* per omnia Fora traduxit, & tot *Judicia* cum remora aliarum *Causarum* fatigavit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si quispiam coram *Vice-Comite*, vel *Judium Comitatus* in merito triumphet, in *Sedria* vero *Sententia* inviatoria feratur, & *Processus* pro continuatione ad primæ *Instantiæ* *Judicem* remittatur, licet postea idem triumphans, tam coram primo illo *Judice*, quam vero in omnibus subsequis *Foris* succumbat, tamen per *Tabulam Septem-Viralem* ab expensis temere *Appellantis* relevatur, cum enim primus *Judex* in merito *Causæ* duas discrepantes *Sententias* tulerit, atque adeo *Appellans* merito dubitare poterit, quænam ex illis majori fundamento nitatur, & in foris *Revisoriiis* approbanda sit, idcirco pro temere *Appellante* quos *Articulus 32. 1729.* in expensis convincendos præcipit, reputari non potest. *Utraque Tabula.*

(XXII.)

De Expensis Litis.

(Dec. 1.) *Expensæ Executionales* non solent in *Processu* limitari, verum relegantur ad actum executionis, & ibi debent per prætendentem liquidari, & legitimari, ac ita demum per *Exequentem* limitantur, quia *Judicium* non potest in antecessum scire qualesnam expensas sit habiturus *Triumphans* occasione executionis, per consequens accuratam eatenus limitationem facere nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Licet in *Causis* ad pœnam *Violentiæ* suscitatis, *Incattus succumbens* in expensis etiam *Litis* juxta *Titulum 67. 2dæ* *Articulum* item *55. 1492.* convinci debeat, si tamen *Actor* coram primæ *Instantiæ* *Judice*, sive respectu qualitatis sui usus, sive prætensi actus actionalis probas suas ad requisitam claritatem non deducat, adeoque *Forum Superrevisorium* sine eo, ut probæ *Actoris* ad debitam claritatem deducantur, *Causam* ad primæ *Instantiæ* *Judicem* remittat, esto demum in *Continuatorio Processu* *Actor* defectum suppleat, ac ita contra *Incattum* convictiva feratur *Sententia*, nihilominus ab ejusmodi expensarum usque remissionem *Causæ* erogatarum, refusione simpliciter absolvitur, quia eo ipso, quod *Actor* adæquatam, & circumstantialem probam, quam vi *Actoralis* muneris præstare debet, intermittat, vel debite adhibere negligat, acquisitionis suæ probam præstare debet, jam expensas culpa sua accumulatas tolerare, & sufferre debet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si *Actor* incompetentem *Judicem* eligat, propterea que *Judicatus* condescensionem experiatur, postea vero coram competentem *Judice* *Processum* instituat, & triumphet, expensæ in *Processum*

cessum coram incompetente Judice promotum, erogatæ, etiam si alias natura Causæ illarum refusionem exigeret, eidem adjudicari non solent, quia culpa illius accidit, quod incompetentem Judicem eligendo inanes expensas profuderit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Licet juxta Articulum 40. 1729. Actor, qui Depositione utitur, expensas Litis Parti adversæ refundere teneatur, si tamen Actioni suæ simpliciter cedat, Incatto expensæ Litis adjudicari non solent; quia Incattus alioquin sufficienter beneficiatur per id, quod factu Actoris absolvatur, & ab ulteriori impetitione conquiescat, sed & alias de expensis per indebite Litigantes refundendis, adhuc nulla per Leges provisio facta est. *Utraque Tabula.*

(XXIII.)

De Appellata.

(Dec. 1.) Si una Partium litigantium a Sedria ad Tabulam Regiam appellare negligat, licet occasione revisionis pro parte Appellante factæ eveniat, quod Pars illa appellare negligens, adhuc favorabiliorem Sententiam consequi deberet, nihilominus in Tabula Regia nullus amplius favor eidem adjici potest, negligendo enim Appellatam in Sedria, in Sententiam illam consensit, adeoque facto suo amplius refragari nequit. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Licet Ignobilis persona cum Nobili proprio Actoratu litigare de Lege non possit, in Causis tamen ex incapacitate motis, succumbenti Appellata negari non potest, si enim in primo Foro egit, non obstante conditione Ignobili, non videtur cur in Super-revisorio jus suum via Appellationis prosequi non posset. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) In Causis ad obtinendam successionem motis, si agatur respectu rerum mobilium 12000 florenorum excedentium, & illæ per deficientem extraneo legatæ sint, Appellata Incatto succumbenti intra Dominium competit, quia aquisitione ejusmodi mobilium, vel summarum, velut jam præ manibus extraneis hærentium, ad Causas ordinariæ successionis reduci nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Cum ab exceptivis, & Interlocutoriis Sententiis Appellata de Lege non competat, hinc etiam si Judex in Partibus procedens ab ejusmodi Sententiis Appellatam admittat, nisi attamen succumbens Mandatum Transmissionale impetret, Tabula Regia Processum pro irrevivibili declarare solet, cum indignum videatur, ut Judex subalternus Judici superiori necessitatem imponat Sententiam talem revidendi, quæ alias ex Lege Appellatam non recipit. *Tabula Regia.*

(Dec. 5.) Si Causam talem, quæ de Lege ultra Sedriam appellari non potest, Sedria ad Tabulam Regiam transmittat, Tabula Regia illam revidere non solet, ratio est, quia Judex cum Lege dispensare non potest, & alioquin talis Sententia vi cujus ejusmodi Appellata illegaliter admittitur, pariter revisioni Tabulæ Regiæ subjacet, si itaque illa Appellatam contra Legem admittam esse comperit, merito illam rejicere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 6.) Si Actor ab Actione deliberative amoveatur, suffragatur ei Appellata, quia Actio complectitur totum Causæ meritum, proinde Actor ab illa amotus, a prætensione sua simpliciter cadit, hoc vero idem importat ac si Incattus simpliciter absolveretur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Si Causa contra plures Incattos, & respectu diversorum Bonorum decurrat, licet quoad aliquos Incattos per finalem Sententiam terminetur, & illi Appellatam interponant, Processus attamen quoad illos pro revisione eorumque non transmittitur, donec etiam quoad reliquos Incattos terminetur; quia dum Actio plura membra continet, etiam si unum, vel duo decidantur, adhuc tamen Processus pendere censetur. Processu autem pendente, Appellata admitti nequit, sed & alias Fora Revisoria duplici labore gravarentur, si talismodi Causam respectu cujusvis Incatti singillative, & quidem distinctis temporibus assumere, & revidere deberent. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si quispiam ex non deffendit convincatur, Appellata illi non suffragatur, talis enim convictio fertur contra Incattos in pœnam morositatis, non cederet autem illis in pœnam, si non obstante præmissa convictione sub prætextu Appellatæ ultro quoque possessorio Bonorum immanere possent, & alioquin in casu convictionis ex non deffendit latæ, non subversatur meritum revisionis. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Si aliquis in Causa Tabulari in utraque Regia videlicet, & Septem Virali Tabulis succumbat, & deinde cum gratia Noviset, rursusque in Tabula Regia succumbat, tunc amplius eidem ad Septemviratum Appellata non suffragatur, licet enim Titulus 6. 3^{tiæ} eatenus solum de Foris pedaneis disponat, nihilominus praxis Judiciaria ex identitate rationis, & sine diminuendarum Litem concurrente etiam Articulo 30. 1729. præmissam Legis dispositionem jam etiam ad Causas Tabulares extendit. *Tabula Regia.*

(Dec. 8.) Actori Causam Tabularem prosequenti, & in Processu Fundamentali in utraque Tabula succumbenti, deinde Novum cum gratia impetranti, & hoc Instituto in utraque Tabula triumphanti, si subsequenter in Processu Novi cum gratia per succumbentem promotum coram Tabula Regia tamquam Foro primæ Instantiæ succumbat, amplius Appellata ad Tabulam Septem Viralem non admittitur, quia ad instantiam illius jam Causa fundamentalis Curiam Regiam pertransivit, per consequens sensu Tituli 6. 3^{tiæ}, & Articuli 30. 1729. denuo eorsum provocare non potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 9.) Quamvis Actor pro comprobanda acquisitione sua Literas meritum Causæ tangentes, producat, si tamen per Sententiam Judicis ad distincta, & competenti via prosequendam acquisitionem relegatur, utut pro motivo concedendæ Appellatæ jam per exhibitionem Instrumentorum meritorie actum fuisse adducat, beneficium nihilominus Appellatæ ei concedi non solet, quia eo ipso quod ad distinctam Litem relegatus sit, jam ei penes Actionem præerectam Actoratus contra Incattum denegatus esse censetur. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.)

(Dec. 10.) Si Incattus post pronunciatam Fori Revisorii Sententiam, Appellatam interponere negligat, esto a primæ Instantiæ Judicis Sententia appellaverit, illa tamen eidem post latam Revisorii Fori finalem Sententiam ultro non suffragatur, quia eo ipso, quod per distincti Fori Judices Sententia feratur, jam Appellatæ beneficium iterare debet, illa vero neglecta, in latam Fori ejusdem Sententiam consensisse reputatur, & ideo Causæ tales tantum parte in ea in quantum altera Pars Appellatam prosequitur, revideri, nec ulla in favorem Appellatam interponere negligentis, Sententia ferri potest, cum Judex illi, qui beneficio Legis uti non vult, favorem præstare nequeat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Si Incattus in Causis disputationem Actoratus Personalis recipientibus Nobilitatem Actoris impugnet, & tam Actor pro edoctione Nobilitatis suæ, quam Incattus in obversum probas adducant, ac ita Actoratus ejus ob sufficienter non edoctam Nobilitatem, ex probis per Incattum adductis, coram primæ Instantiæ Judice condescendat, esto is Appellatam eidem admittat, Sedes vero Judiciaria Nobilitatem Actoris ex Processualibus actis pro indubia declaret, ac Incattum in pœna Tituli 36. 2^{dæ} convincat, tamen si Tabula Regia fundamento non edoctæ Nobilitatis Sententiam Vice Comitum approbet, Appellata non admittitur, nec obstat, quod de majori damno agatur, quam si Bonum aliquod abjudicatum esset, quia Sententia Vice-Comitum per Tabulam Regiam approbata subsistit in Actoratus condescensione, ab ejusmodi vero Sententiis Appellata non conceditur. *Tabula Regia.*

(Dec. 12.) Appellata illa die debet interponi, qua die Sententia finalis lata est, secus enim Succumbens in illam consensisse censetur, per consequens Sententia transit in rem adjudicatam. *Tabula Regia.*

(Dec. 13.) Tametsi ut præmissum est, Appellata illa die interponi debeat, qua finalis Sententia lata est, si nihilominus post ejusmodi Sententiam Prohibita interponatur, licet beneficio illius prorsus nihil actum sit, tamen potest etiam post plures dies prohibitiæ cedi, & tunc primo Appellata substitui, quia remedio Prohibitiæ præmissa Sententia suspenditur, & primo tunc finalis evadit, quando a Prohibita depuratur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 14.) In casu tali, quando in Processu quopiam Maritus ex Contumacia vincitur, verum ante peractam executionem moritur, & Vidua ad subeundam executionem citata hoc allegat, quod Marito in nihilo successerit, per consequens onus ex convictione ejusdem emergens, sufferre non teneatur, eo tamen non obstante vincitur, Appellata eidem denegari, & revisibilitas Causæ coram Foris Revisoriis in quæstionem summi non potest, licet enim contra Contumaces omnia Jura clament, cum nihilominus casu in præmissis Vidua se jure proprio defenderit, idcirco eidem legalis defensa & gradualis Appellata præcludi non potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 15.) Si Actor triumphet, Succumbens vero executionem Sententiæ oppositione impediat, Triumphans porro ommissa oppositionis vindicatione, Succumbentem ad revisionem Processus fundamentalis evocet, talis Causa pro irrevisibili declarari solet, cum

enim Oppositio in casibus Lege definitis in favorem Succumbentium introducta fit, idcirco beneficio hoc privari non possunt, verum eatenus audiri debent, & alioquin ejusmodi revisio relate ad Triumphantem nullum effectum producere posset, quia etiamsi Sententia Judicis primæ Instantiæ approbaretur, tamen Executioni semper obstaret Oppositio, donec sua via removeatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 16.) Si quispiam intra Dominium appellans, Appellatam per 32. Annos præscriptionis capaces non prosequatur, Causa talis pro irrevivibili declaratur, quia quemadmodum juxta Titulum 79. 1^{mæ} intra 32. Annos Litis motioni, ita etiam Appellatæ præscribitur. *Tabula Regia.*

(Dec. 17.) Si quispiam Appellatæ in Processu fundamentalis interpositæ cedat, deinde vero Noviset, ac demum Processum Novi deponat, taliterque Causam fundamentalem revideri curare velit, in tali casu Processus ille pro irrevivibili declaratur, quia per depositionem Novi præattacta cessio non tollitur, adeoque Appellata non reviviscit. *Tabula Regia.*

(Dec. 18.) Si Sedria Processum Oppositionalem absque Fundamentalibus, qui pariter appellatus fuit, revideat, tunc Oppositionalis illucque in Tabula Regia pro irrevivibili declaratur, donec fundamentalis in Sedria revideatur, & via Appellatæ ad Tabulam Regiam transmittatur, quia rationes Oppositionis solent depromi ex Processu fundamentalis, per consequens propter connexionem quoque substrati iste sine illo revideri & decidi non potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 19.) Si Actor in Processu fundamentalis succumbens, eundem via Novi resuscitet, verum occasione Terminis Causam non levat, taliterque in Judicio Regali convincatur, Incattus vero absolvatur, subsequenter porro Novifans Causam fundamentalem in altioribus Foris revideri curare velit, talis Causa pro irrevivibili declarari solet, cum enim nemo duobus Juridicis remediis sibi invicem non subordinatis, ad semel uti possit, idcirco quamprimum Actor Novo usus est, statim Appellata in Processu fundamentalis cessavit. *Tabula Regia.*

(Dec. 20.) Si Judex Comitatus Causam finaliter decidat, occasione autem revisionis Sedrialis Judicatus condescendat, nihilominus Causa ex interventu benigni Mandati Regii pro revisione ad Curiam Regiam deducatur, licet ibidem in Tabula Regia, vel Septem Virali præsumptus Judicatus pro competente adinveniatur, tamen ea, quæ ultra quæstionem Judicatus in Processu acta sunt, in revisionem non assumuntur, verum stabilito Judicatu Processus prævia pro ratione circumstantiarum reexequendorum reexecutione, pro continuanda revisione, & ferendo quoad reliqua iudicio ad Sedriam remittitur, quia Curia Regia ea revidere non potest, quæ in Foro intermedio adhuc revisionem non subiverunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 21.) Si in Causa Transmissionali alterutri Partium primo in Tabula Regia Juramentum Litis decisivum imponatur, tunc illi, qui se Juramento gravatum esse reputat, Appellata ad Tabulam Septem-

Septem-Viralem admittitur, quia Articulus 30. 1729. Parti Juramento gravatæ, ante, & citra depositionem illius provocationem ad altius Forum admittendam statuit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 22.) Si Judex Subalternus Causam evidenter extra Dominium transmissibilem, intra Dominium Partis succumbentis ad Fora Superrevisoria transmittat, & Triumphans occasione Levatæ in Tabula Regia factæ revisibilitatem ex præmisso incidenti contravertat, tunc ibi Causa usque peragendam Executionem pro irrevisibili declaratur, & pro executione ad Partes remittitur; quia non convenit ut Pars Triumphans facto Judicis beneficio sibi ex Lege competente, vel ad modicum tempus frustretur. *Tabula Regia.*

(Dec. 23.) Si in expeditione Processus revidendi aliquod documentum exmissum sit, proptereaue Tabula Regia sine eo, ut illud adjiciatur, & Processus integre expediatur, eundem ad Partes remittat, interim præattactum documentum præsto sit, adeoque adeo defectus ille statim suppleri possit, tunc Tabula Regia non obstante remissoria Sententia, Processum in revisionem assumere solet, quia obstaculo revisionis taliter jam sublato, causa remissionis cessat. *Tabula Regia.*

(Dec. 24.) Si quispiam Appellatam in Foris Subalternis intra Dominium admissam, per tres Menses non prosequatur, amittit beneficium Appellatæ intra Dominium prosequendæ, adeoque Causa pro peragenda Executione ad Partes remitti solet, nam paritate Tituli 35. 3^{tiæ} & eatenus Anno 1725. emanati benigni Mandati Regii explanatorii, post lapsum trium Mensium excepto tamen tempore Juristiali, Sententia in rem adjudicatam transit, & nonnisi extra Dominium revisibilis evadit, hocque ideo, quia nisi aliquis Terminus prosequendæ Appellatæ statueretur, tunc illi, quibus Appellata intra Dominium admittitur, prosecutionem illius in infinitum differrent, tantum ut eo diutius in possessorio Bonorum permanere possent. *Tabula Regia.*

(Dec. 25.) Si Pars in Processu fundamentalis succumbens cedat Appellatæ, & Novo simplici utatur, ibidemque rursus succumbens appellet, beneficio talismodi Appellatæ Processus fundamentalis in revisionem assummi non potest, sed tantum Processus Novi Judicii revidetur, Processus autem fundamentalis dumtaxat per modum Producti assummitur, tametsi enim Novum censeatur esse continuatio Processus primitivi, nec tamen propterea beneficio illius Appellata, cui semel cessum est, reviviscit, secus enim sequeretur, quod etiam in tali casu ubi Succumbens in Processu Fundamentalis plane non appellat, eundem beneficio Novi Judicii revideri curare posset, cum perinde sit, seu quis simpliciter non appellet, seu vero interpositæ Appellatæ cedat, quemadmodum itaque in casu priori revisio Causæ Fundamentalis penes Novum non obstante eo, quod censeatur esse continuatio illius, obtineri nequit, ita nec in posteriori casu hoc beneficium suffragatur. *Utraque Tabula.*

(XXIV.)

De Executione et Re-executione.

(Dec. 1.) Si occasione Executionis Succumbens fundum denominet, eo tamen non obstante Triumphans cum Exequirente Judice sine sufficienti Vicinorum, & Commetaneorum testimonio Domum succumbentis contra iteratas ejusdem protestationes sine peragenda Executionis ingredi tentet, tali in casu licet Succumbens adhibita etiam vi, Actorem impediret, propterea tamen nulli pœnæ subjici potest, quia similis defensa fit cum moderamine inculpatæ tutelæ, quæ etiam cum incommodo Aggressoris impune exercetur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) In casibus illis ubi correctio defectuosæ Executionis ex insufficientia executi fundi penes Mandata desideratur, legitima etiam citatio ad Executionem cum præfixione competentis Terminum adeo necessaria est, ut si illa negligatur, Incattus Executionem iteratis etiam vicibus impedire possit, nec eatenus pœnæ binariæ turbationis obnoxius erit, consummata enim semel Executione, Causa jam plene terminata est, nec illa quocumque sub prætextu parte in aliqua sine nova, & competenti Citatione resuscitari potest, & cum agatur ex insufficientia executi fundi ad correctionem, audiri etiam debite, & legali forma debet Pars interessata, quo legis beneficio alias si sine nova, & debita citatione Executio tentari posset, privaretur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si quispiam penes Mandatum Re-executorium ad re-executionem Boni pro possessore illegitime executi procedat, & talis Re-executio decernatur, tunc possessor non tantum in restitutione Boni, cum fructibus medio tempore perceptis convincitur, sed etiam deteriorationes medio possessorii sui tempore in Bonis Actionalibus evenientes, refarcire tenetur, quia in præmissis casu priori Executione evanescente, damnificatus in illum statum reponi debet, in quo ante Executionem fuit. *Utraque Tabula.*

(XXV.)

De Æstimatione.

(Dec. 1.) Dum Actor ex jure triumphat, tenetur Succumbenti expensas Metales in Bona Actionalia medio possessorii tempore erogatas, præterea sumptus pro redemptione Juris Armorum, & in Processus Neo-aquisticos impensos, ac demum pretium ædificiorum, & Meliorationum in fundos, intra, & extra villanos seu in parato ære, seu vero in æquivalenti impensum, & per Exequentem condigna æstimatione mediante eruendum adjustare, quia hæc omnia Actori cedunt in emolumentum, & lucrum hæreditatis suæ. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Æstimationes ædificiorum regularium debent fieri per Opifices Artis peritos, & prævie per Exequentem Juramento super eo adstringendos, quod talismodi ædificia, & structuras seposito omni excogitabili humano respectu, secundum regulas Artis suæ juste, & conscientiose æstimare velint. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.)

(Dec. 3.) Æstimatio autem talium ædificiorum, quæ per Molitores, vel Rusticos constructa sunt, consuevit fieri itidem per Molitores, aut Rusticos ejusmodi structurarum peritos, & pariter ut supra per Exequentem prævie adjurandos. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Ædificiorum reparationes medio possessorii tempore factæ, distinctim æstimari, & compensari non solent, quia tales possessoribus incumbunt, & alioquin ædificia occasione Executionis in illo, quo reperiuntur statu, æstimari consueverunt, adeoque ejusmodi sub possessorio factarum reparationum valor summæ æstimationis executionaliter peractæ jam inest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Si proventus Bonorum absque sumptibus possessoris accrescant, talis Melioratio sub æstimationem, & compensationem non cadit, quia præcise casui, aut felicitati temporum adscribenda est. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Impopulationes per Hypothecarium possessorem sumptibus procuratæ, æstimari, & beneficiari solent, quia Proprietario cedunt in lucrum hæreditatis. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Ædificia, & structuræ Deo, & Religioni sacratæ æstimari, & bonificari non debent, quia cadunt extra commercium humanum. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Admissa Pignoratitiis, & Arendatitiis Literis ædificandi in Bonis facultate, si Pignoratitius possessor Hortum plantari curret, æstimatio pretii ab utilitate solum ex plantatis arboribus, aliisque fructiferis arbutis proveniente cum supputatione necessariarum in illius conservationem impensarum erui debet, Pignoratitius enim possessor non nisi in quantum ædificia, & plantationes utiles posuit, sumptuum recompensam prætere potest, nam si quævis ædificia, & plantationes non spectata earum utilitate compensari per Proprietarium deberent, daretur campus Pignoratitiis possessoribus ita Proprietariorum Bona gravandi, ut hi ob excessiva, quæ Pignoratitius superinduceret onera, vix hæreditates suas adire possent. *Utraque Tabula.*

(Dec. 9.) Si vero per Pignoratitium possessorem Vineæ plantatæ fuerint, illarum æstimatio, habita ratione qualitatis terræ, & situs juxta consuetudinem vicinorum locorum, secundum Fossorum numerum peragi debet, prout enim merces operariorum pro ratione qualitatis terrarum, situs item, & consuetudinis diversa est, ita præter hanc securior alia sine præjudicio Partium idæa æstimationis statui nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Si Donatarius obtenta Statutionis puritate a Possessore, qui penes simplicem Cameralem Contractum Actionalia Bona possedit, deteriorationis sub ipsius possessorio factæ bonificationem præterdat, non adjudicantur omnes in genere deteriorationes, verum tantum illæ, quæ a tempore Statutionis intervererunt, cum prius nec ad Bona, igitur nec ad reparationem damnorum prætensionem formare possit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Pignoratitio etiam possessori sumptus in Metales Processus, vel alios, in defensionem quippe Jurium impensi per Proprie-

prietarium refundi debent, quia in utilitatem Proprietarii, & stabilimentum Jurium ejusdem erogati sunt, adeoque in beneficium proprietarii cedunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 12.) Pretium lignorum, & aliorum Materialium in Bonis pignoratitiis reperibilium occasione æstimationis ædificiorum per Pignoratitios positorum a Summa æstimationis subtrahi debent, quia proprietarius ad illorum dumtaxat refusionem obstrictus est, quæ per pignoratitium possessorem sumptibus procurata sunt, cum Pignoratitius possessor usum fructum dumtaxat, & non proprietatem in se translata habeat, adeoque proprietas respectu ejusmodi Materialium ad hæreditarium pertinet. *Utraque Tabula.*

(XXVI.)

De Oppositione.

(Dec. 1.) Licet plurium nomine Oppositio interponatur, si tamen respectu ejusdem communis juris, aut substrati Executio intentata est, tunc non singillative, verum omnes simul sumpti in una Oppositionis pœna convincuntur; unum enim jus foventes, pro una Persona reputantur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Licet Pars opponens in Processu fundamentalis, favorem in Foro superrevisorio obtineat Sententiam, si tamen oppositionem ex admissis quatuor causis legitimare non possit, in pœna Oppositionis convincitur; illius enim legalis ratio ad casus Articulo 33. 1729. specificatos, & ad manifestam Judicis incompetentiam ex praxi Curiali ita restricta est, ut ex aliis fontibus petita, locum non habeat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si quispiam ex actuali possessorio semet Executioni opponat, & subsequenter eatenus in Jus vocatus, hanc Oppositionis rationem assignet, quod ad Processum fundamentalem citatus, & in eodem convictus non fuerit, nemo autem nisi legitime citatus, & Juris ordine convictus in Persona, vel rebus suis damnificari possit, hæc ratio non acceptatur, nisi Opponens docere queat, se jam occasione Fundamentalis Litis in reali Boni Actionalis possessorio præfuisse, atque adeo ad illam citari debuisse, si etenim hoc probare non possit, legitime concluditur eundem primo post convictivam Sententiam adeoque in elusionem illius possessorium cepisse, quod tamen Triumphanti præjudicare nequit, cum ille per Sententiam pro favore suo latam, in Bono Actionali jus quæsitum obtinuerit, quo absque remedio Juris amplius privari non poterat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Si in Causa Oppositionali Pars I. Processum Fundamentalem sine eo produci petat, ut exinde rationes oppositionis depromere possit, productio illius Actori imponi non solet, isti enim nihil aliud incumbit, quam ut factum Oppositionis doceat, & alioquin nemo contra se ipsum Arma suppeditare tenetur, per consequens si Incattus rationes Oppositionis ex Processu primitivo desumere vult, tunc eundem ipsemet expediri curare, & producere obligatur. *Tabula Regia.* E converso:

(Dec. 5.)

(Dec. 5.) Si in Oppositionali, vel Repulſionali Cauſa tam Actor, quam Incattus ad proceſſum Fundamentalem provocent, & uterque deſſenſam ſuam exinde depromat, tunc productio illius Actori imponi conſuevit, quia Actori incumbit proba, & in pari cauſa favorabilior eſt conditio poſſeſſoris, quam in petitorio conſtituti. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Si in Proceſſu Fundamentali Actori quæpiam Sefſio adjudicetur, & illam Incattus executioni ſubſternat, interim Exequens etiam aliquem alium fundum ſub prætextu illo, quod ſit appertinentia adjudicatæ Sefſionis in executionem ſummere tentet, & ea in parte Succumbens Oppositione utatur, talis Oppofitio ſubſiſtit, nam quæſtionem illam utrum ſimilis fundus ſit appertinentia Sefſionis adjudicatæ, nec ne? decidere Exequenti non competit, per conſequens dum eatenus ſe imittit, contingere poſſet, ut executionem ad Bonum Proceſſui, & Sententiæ non incluſum extenderet, caſu vero in tali Oppofitio per Legem admittitur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 7.) Si Actor in Proceſſu Fundamentali ad invalidationem duarum Falfionum ſuper diſtinctis portionibus celebratarum, partim ex præjudicio, partim vero ex neglecta præmonitione procedat, & Falfiones illæ ex præmiſſis titulis invalidentur, poſtea vero Succumbens Executionem turbet, tunc eatenus citatus uno, eodemque Inſtituto tenetur Oppositionis, & ſimul Repulſionis rationem reddere, quia Cauſa illa in quantum ex præjudicio mota fuit, eſt longæ Litis, adeoque recipit beneficium Repulſionis, in quantum vero ex neglecta præmonitione ſuſcitata exiſtit, eſt brevis Litis, per conſequens factum turbatæ Executionis eatenus ad Oppositionem recidit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si in Cauſa ad obtinendam ſucceſſionem fundamento obſcuro, & momentofis difficultatibus obnoxii Teſtamenti promota, Judex procedens poſt definitivam Sententiam Appellatam intra Dominium Incatto deneget, & pro ratione Oppositionis denegatam intra Dominium Appellatam aſignet, tunc a pœnis abſolvitur, quia eo ipſo, quod acquiſitio ex obſcuro regulatione Teſtamentaria profluens, ad planam, & ſimplicem ſucceſſionem reduci nequeat, jam Cauſa intra Dominium juxta Articulum 28. 1729. appellabilis erat. *Utraque Tabula.*

(Dec. 9.) Eſto Filius ad reviſionem Cauſæ contra Genitorem ſuum promotæ, in qua finalis Sententia illo jam decedente lata, & per Advocatum ejus Appellata interpoſita eſt, Triumphantem illa cum expoſitione, quod Genitor ejus oneroſam Sententiam receperit, proſecutioque Cauſæ ejusdem in ipſum condeſcenderit, citari, illamque ſucceſſive in Appellationis Foro revideri curet, tamen poſt reviſionem Cauſæ, & ſubſecutam Sententiæ procedentis Judicis approbationem, ſi ſe Executioni opponat, & remonſtret, quod finalis Sententia, utut triduo tantum poſt obitum Patris ſui, qui in diſſito a loco celebrationis Judici, ubi Sententia lata eſt, reſidebat, interceſſerit, ac ideo nec Judici, nec Advocato Incatti mors ejus conſtare, taliterque declaratio eatenus in Proceſſu fieri potuerit, tamen ſufficientem impeditæ Executionis rationem reddit; prout enim juxta Titulum 23. 2^{dæ} mortuorum evocatio, ita paritate ejusdem Tituli Sententia etiam contra mortuos ferenda inter-

dicta est, per consequens Sententia talis nulla, & irrita evadit, adeoque ex nullitate Sententiæ se opponere potest, nec obstat, quod Appellatam per Advocatum interpositam prosecutus, Partem Triumphantem citari, Processumque revideri petierit, adeoque quasi facto proprio in revisionem consenserit, cum enim Sententia illa contra mortuum lata, non modo inefficax, sed ipso jure nulla fuerit, utique nec consentiente Parte gravata, legalem validitatem obtinere potuit. Et licet in Actione revisionem attactæ Sententiæ petierit, nec tamen ideo beneficio se legitime opponendi renunciasse præsummi poterit, igitur pro casu gravatoriæ Sententiæ beneficio illo licite uti potuit. Unde viam revisionis tantum ideo secutam fuisse præsummi debet, quo acceptum vulnus breviori modo resanare, neque ad oppositionem prorumpere cogatur, qui actus in his Causæ circumstantiis utique pœnalis non est. *Tabula Septem-Viralis.*

(Dec. 10.) Si Pater aquirer Testamento mediante cuius Prolium suam ratam deputet, & proles ejusmodi ratam apprehendendo, dispositionem Paternam ratificent, subsequenter porro una alterave ex illis, non obstantibus præmissis ad simplicem Divisionem procedat, & procedens Judex eandem decernat, in tali casu Succumbens licite semet opponere potest, quia Proles per apprehensionem ratæ sibi modo prævio deputatæ, jam divisionem inivisse censetur, per consequens Judex pedaneus ejusmodi usu roboratum Partium factum simpliciter seponere, & rursus simplicem Divisionem decernere nequit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) Si convictus occasione Executionis fundum incertum, & instabilem, aut prætensiones difficulter exigibiles assignet, Triumphans vero præmissa non acceptando solus fundum denominet, proptereaque Succumbens appositione utatur, talis oppositio non subsistit, per consequens idem Succumbens in pœna oppositionis convinci, Triumphans autem ad Executionem ex fundo per se denominato peragendam, dirigi solet, quia sensu Articuli 31. 1659. pro fundo Executionis debent assignari fundi fructuosi, & facile in pecuniam convertibiles, Succumbente autem: talismodi fundum denominare nolente, beneficium denominationis stat penes Triumphantem. *Utraque Tabula in hac questione Juris.*

(Dec. 12.) Si Maritus, & Uxor simul Debitum quodpiam contrahant, & obligatio per utrumque subscripta, ita stilifetur, ut in casu intermittendæ persolutionis Creditor Bona Uxoris in Comitatu A. sita, & in obligatione specificè denominata, seu propria auctoritate, seu vero medio Judicium illius Comitatus non obstante Juristitio apprehendere valeat, subsequenter porro Uxore co-obligata sine prolibus decedente Bona præmissa conditione affecta Condivisionales ejusdem occupent, demum vero Creditor a solo superstite Marito totale debitum repetat, eundemque per Judicium Comitatus B. ubi proprio dumtaxat jure Bona præmissæ obligationi haud inserta possidet, in Juristitio convinci faciat, ille vero semet Executioni in dictis Bonis suis attentatæ opponat, talis Oppositio subsistit, tum quod facultas sine formalitate Juris sibi satisfactionem procurandi præcise Bonis, & Judici contractualiter designatis aligata sit, per consequens ad distincta Bona, & Judicem tra-

duci

duci non potuerit, tunc vero quod solus Maritus præattactum totale onus ferre non teneatur, adeoque etiam illi, qui Bona Uxorea in Contractu pro expunctione debiti destinata apprehenderunt, citari debuissent. *Utraque Tabula.*

(Dec. 13.) Si Exequens beneficium denominationis fundi, alias de Lege Parti I. competens, eidem non deferat, quin imo citra ejusmodi delationem, & ullam Meliorationem ipsi adjudicatarum reflexionem, Executionem attentet, Succumbens se libere opponere potest, quia in præmissis casu Judex Executionem ultra ea, quæ Processui, & Sententiæ substrata sunt, extendere voluisse censetur, hoc autem legalem Oppositionis rationem constituit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 14.) Si Judex in Partibus procedens, absque delatione Causæ ex loco Judicii discedat, & aliquot diebus emanat, deinde vero redux absque ulla erga Partes facta insinuatione, in Processu Sententiam ferat, in tali casu Pars succumbens semet licite opponere potest, cum enim Causa Judice destituta, cursum habere non possit, idcirco Judex ex loco Judicii discedendo, & pluribus diebus emanando, Terminum interrupisse censetur, per consequens absque eo, quin Partes de non citaverit, & sufficienter audiverit, Sententiam ferre non potuit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 15.) Si Judex in Causa Fundamentali procedens, Portiones quaspiam in confuso adjudicet, & illas ad specificum non reducat, Incattus se impune opponere potest, cum enim Articulus 33. 1729. inter reliquas Oppositionis rationes etiam illam canoniset, si Executio ad Bona Processui, & Sententiæ haud inclusa extendatur, idcirco, ut id ipsum erui possit, Sententia Judicis debet clare, & specificè exprimere quidnam adjudicetur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 16.) Quamvis Causæ Pignorum sint extra Dominium appellabiles, si nihilominus Actor Pignus non probet, & Processus Fundamentalis quæstiones antiquæ, & obscuræ successionalis involvat, Appellatam intra Dominium Partis succumbentis admitti, secus eadem semet impune opponere potest, quia casu in præmissis non edocto pignore, Causa in speciem antiquæ Successionalis degenerat, in hac vero juxta Articulum 28. 1729. Appellata inter Dominium suffragatur. *Utraque Tabula.*

(XXVII.)

De Repulsione.

(Dec. 1.) Repulsio respectu ejusdem Causæ, & substrati non nisi semel admittitur, & ideo occasione secundariæ turbationis Executionis in Causa longæ Litis, quamvis Incattus se Repulsione uti declaret, factum tamen ejusmodi in Judicio ad actum oppositionis reducitur; Repulsio enim sapit Novum intra Dominium, quod non nisi semel competit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 2.) Nisi Causa ex natura sua Repulsionalis remedium recipiat, licet Judicis Executionem tentantis Testimoniales Partem Succumbentem Repulsione usam fuisse innuant, attamen illa locum non non obtinet, sed oppositionis rationem reddere tenetur, Judex

enim Exequens tantum de re gesta ut evenit, testimonium perhibet: cæterum Judici procedenti incumbit facta ad Legem, & Processualem ordinem reducere. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) In Causis Repulsionalibus expensæ non solent adjudicari, quia expensarum refusio cedit Causantibus in pœnam, pœnalia autem sine expressa Legis dispositione ampliari non debent. *Utraque Tabula.*

(Dec. 4.) Quando in Causa Repulsionali Incattus ex rationibus de Lege etiam ad legitimandam oppositionem deservientibus sufficientem Repulsionis rationem assignat, nihilominus fundamenta Sententiarum in Processu primitivo latorum non evertit, tunc absolvitur quidem a pœna Repulsionis, Sententiæ attamen Causæ Fundamentalis in suo esse relinquuntur; quia Sententia semel lata eousque subsistit, donec contrariis fundamentis elidatur. *Utraque Tabula in hac quæstione Juris.*

(Dec. 5.) Dum Incattus tam efficaces impeditæ Executionis rationes assignat, ut ipsos Judices suspensos reddat, in quamnam partem inclinare debeant, interim tamen post multas disceptationes Judicium in eo conquiescat, quod Sententiæ in Fundamentali Processu latæ, sufficienter non elidantur, in tali casu Incattus a pœna legali sublevatur quidem, nihilominus reiteratio Executionis Sententiarum Processus primitivi decernitur; cum enim negotium adeo perplexum, & tam ambiguis circumstantiis involutum fuerit, ut ipsum Judicium suspenderint, eidemque difficultatem discernendi ingesserint, hinc utique Parti I. vitio verti non potest, quod semet quietare non potuerit, adeoque in vim naturalis defensionis ad turbationem Executionis prolapsa fit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 6.) Si Repulsio nomine Communitatis fiat, & sub Lite Repulsionali aliquis ex illa Communitate moriatur, Successores ejusdem evocari non debent, quia communitas est unum Morale corpus, quod per mortem unius, vel alterius individui statum non mutat. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Si in Processu Fundamentali Bona erga refusionem Investiturarum eisdem legitime inhærentium, & occasione Executionis eruendarum Actori adjudicentur, Exequens vero citra ullam ejusmodi Investiturarum mentionem Bona adjudicata exequi velit, & Succumbens Repulsione utens, id ipsum pro ratione turbatæ Executionis assignat, tunc relevatur quidem a solito Repulsionis onere, nihilominus quoad Sententias primitivi Processus reiteratio Executionis decernitur, quia ad hoc, ut turbatio Executionis culpa, & pœnalis evadat, debet habere annexam aliquam fraudem, vel nocendi studium, quod tamen casu in præmissis non evenit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Si in Processu Fundamentali agatur ad invalidationem Falsionis ex præjudicio simul, & neglecta præmonitione, nihilominus Falsio ex neglecta præmonitione invalidetur, præjudicium autem tantum accessorialiter assummat, tunc Causa illa repulsionem non recipit; licet enim Causæ invalidationis Falsionum ex præjudicio sint longæ Litis, cum tamen e converso Causæ ex neglecta præmonitione suscitatæ sint brevis Litis, & titulus iste

pro

pro principali invalidationis fundamento assumptus sit, idcirco casu in præmissis Succumbenti beneficium Repulsionis non suffragatur. *Utraque Tabula.*

(Dec. 9.) Tametsi Repulsio sapiat Novum simplex, in Causis vero per totam Curiam Regiam traductis, Novum simplex non admittatur, tamen Causis longæ Litis etiam si revisionem Curialem transeant, beneficium Repulsionis competit, quia Articulus 33. 1729. per expressum statuit, quod Repulsio etiam post Appellatam locum habeat. *Tabula Regia.*

(Dec. 10.) Si in aliqua Causa, quæ alias ex indole sua brevis Litis est, Actor motu proprio ad productionem, & disquisitionem Jurium condescendat, talis Causa Repulsionem recipit, quia facto Actoris evenit, quod Causa illa longæ Litis evaserit, adeoque impedire non potest, quominus illi omnia beneficia suffragentur, quæ similibus Causis ex Lege competunt. *Utraque Tabula.*

(Dec. 11.) In Causis ad invalidationem illegalium Conditionum Literis Pignoratitiis insertarum motis, beneficium Repulsionis Incatto succumbenti non suffragatur, quia tales Causæ velut ex Pignore promanantes sunt brevis Litis, in similibus vero Repulsio ex Lege non admittitur. *Tabula Septem Viralis.*

(Dec. 12.) Causæ ex neglecta præmonitione suscitatae, beneficium Repulsionis non recipiunt, quia sunt brevis Litis, adeoque si Succumbens in tali Causa Executionem turbet, factum illud ad Oppositionem reducitur, & non reddita legali ratione pœna oppositionis dictari solet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 13.) Si Actor ad invalidationem Falsionis ex præjudicio Processum suscitet, triumphet, & Executionem peragi curet, postea vero Succumbens noviset, & triumphando, Reexecutionem intentet, occasioneque illa Succumbens Repulsione utatur, in tali casu a beneficio Repulsionis amoveri solet, quia similes Novi Judicii, & ad Re executionem tendentes Processus, etiam si ex Causa longæ Litis emergant, ex indole sua sunt brevis Litis, his vero Repulsio non suffragatur. *Utraque Tabula.*

(XXVIII.)

De Novo simplici, & cum Gratia.

(Dec. 1.) In Processu Novi Judicii tenetur Novisatus Fundamentalem Processum reproducere, a cujusmodi obligatione non immunitatur, etiam si declaret, quod absolutioni in Fundamentali Processu pro se latae non inhæreat, quia Novum est continuatio prioris Processus, & ideo instituitur, ut errores, & defectus in illo commisi emendari possint, hoc autem fieri nequit, nisi Fundamentalis Processus exhibeatur, sed & alias facto præmissis Incattus velut in possessorio Boni persistens, Novisantem ita eludere posset, ut ille propter defectum primitivi Processus Novum prosequi nequireret, vel vero Incattus onus expensarum in expeditionem primitivi Processus erogandarum, alias sibi incumbens, in Novisantem detorquere posset. *Tabula Regia.*

(Dec. 2.) Si aliquis in Processu Fundamentali succumbat, deinde vero Novum cum Gratia impetret, & sub prosecutione hujus Litis prætensionem suam Actionalem in tertium transferat, proptereaque Actoratus illius condescendat, hoc non obstante potest adhuc dictus Cessionarius prætensionem illam itidem via Novi cum gratia prosequi, quia licet remedium Novi cum gratia in una, eademque Causa tantum semel competat, cum attamen ex eo, quod Cedens propter Juris sui in tertium translationem ab Actoratu amotus fuerit, præmissum remedium exhaustum non sit, quin potius Actoratus in Cessionarium transvestitus existit, idcirco nihil obstat, quominus iste eodem remedio uti, & beneficio illius Jus in se translatum exquirere possit. *Utraque Tabula.*

(Dec. 3.) Si Contradictor respectu cujuspiam Prædii contra Donatarium ad recipiendam contradictionis rationem procedat, dataque sufficienti contradictionis ratione, Donatio cassetur, & Actionale Prædium eidem Contradictori in abstracto adjudicetur, occasione autem Executionis Partes circa quantitatem, & extensionem adjudicati Prædii dissentiant, nihilominus certa plaga per ipsum succumbentem designata effective in Executionem summatur, quoad residuam vero plagam, ad quam Triumphans Executionem extendere voluit, Succumbens oppositione utatur, ac postea intuitu executæ plagæ noviset, hoc Juris beneficium sub prætextu illo, quod Novum non nisi extra Dominium Partis Succumbentis suffragetur, casu autem in præmissis Executio propter interpositam oppositionem plene consummata non sit, eidem præcludi nequit, cum enim adjudicatio mentionati Prædii solum in abstracto facta sit, exquisitio autem quantitatis ad distinctum Forum, & Institutum pertineat, idcirco Succumbens non tenebatur totum id Executioni substernere, quod Triumphans juxta suam designationem, & simplicem expositionem ad Prædium illud pertrahere nitebatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 4.) Quamvis Partes ita compromittant, quod quidquid Judex Arbitrarius deciderit, & pronunciaverit, id, tam ipsemet, quam vero Successores illorum observabunt, nisi attamen in Compromisso sibi omnia Juris remedia, vel in specie viam Novi præcludant, Parti succumbenti Novum denegari non potest, quia juxta Articulum 31. 1662. Novum in omnibus, etiam Articularibus Causis Succumbenti competit, nisi Partes Juridicis beneficiis per expressum renuncient. *Utraque Tabula.*

(Dec. 5.) Beneficium Novi Judicii etiam in tali casu suffragatur, quando in Processu Fundamentali Advocatus Actoris ob defectum Mandatariatus in Emenda Linguae, Actor vero in Judicio Regali convincitur, Incattus autem cum refusione expensarum absolvitur, tum quod juxta Articulum 31. 1662. Novum omnibus Causis competat, nisi Partes per speciale Compromissum, vel conventionem eidem per expressum renuncient, tum vero quod secus casu in præmissis Actor propter levem formalitatem a prætensione sua in perpetuum cadere deberet, nam Sententia quoad absolutionem Partis I. lata eousque stare debet, donec via Novi infringatur. *Tabula Regia.*

(Dec. 6.) Quando aliquis ad desumptionem debiti procedit, & debitum illud adeo liquidum est, ut realitatem illius nec Debitor impu-

impugnet, nihilominus Creditor Causam per talem Advocatum, qui legali Mandatariatu destitutus est, levare curat, atque adeo in Judicio Regali convincitur, Incattus vero cum refusione expensarum absolvitur, verum præmissam convictionem in executionem deducere negligit, si Actor non expectata ejusmodi Executione Noviset, & in Processu Novi bona fide declaret, quod onus præattactæ convictionis ex debito suo deduci non difficultet, in his circumstantiis non obstante eo: quod Novum Judicium non nisi extra Dominium suffragari valeat, hocce juris beneficium Actori præcludi nequit, tum quod Executio culpa Incatti dilata sit, Actor vero propter culpam illius beneficio Novi in perpetuum privari non possit, tum vero quod Incattus debitor fundum præ manibus habeat, ex quo intuitu oneris convictionalis sibi juxta declarationem per Actorem bona fide factam satisfacere potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 7.) Si in Fundamentali Processu invalidata Falsione Bonum cum Literis occasione venditionis traditis, & tempore Executionis sub Juramento revelandis readjudicetur, quamvis Succumbens Bona adjudicata Literis, quarum intuitu occasione Executionis Juramentum præstitit, retentis executioni submittat, & ita extra Boni possessorium constitutus noviset, tamen eousque Processus via Novi suscitati promotio ei non conceditur, donec Literas tales in eodem Processu reproducat; quia licet beneficium Novi ex dispositione Legum Succumbentibus dumtaxat extra Dominium, seu plenum Sententiæ effectum competat, tantisper vero donec Literæ per Sententiam Triumphanti adjudicatæ reproducantur, Sententia pro plene effectuatâ reputari nequeat, cum tamen Succumbens jam respectu principalis substrati Sententiæ satisfecerit, imo ad exigentiam ejus Juramentum quoque Revelatorium præstitit, ex ratione etiam compendiandæ Litis, ac sumptuum, reproductio revelatarum occasione Executionis Literarum in Novi Processu concedi potest. *Utraque Tabula.*

(Dec. 8.) Quamvis juxta Articulum 31. 1662. beneficium Novi in omnibus Causis admissum sit, nisi per Compromissum inter Partes initum expresse præcludatur.

Non admittitur tamen post lapsum 32. Annorum, si videlicet Causa Fundamentalis ante 32. Annos terminata sit, etiam si medio tempore protestatio, vel cautela interposita fuerit, quia jam Litis motioni præscriptum est, ejusmodi vero sustentativa remedia tantum ad sustentandum jus, non vero suscitandam Litem deservire solent. *Utraque Tabula.*

(Dec. 9.) Si Frater natu Major qua reliquorum Condivisionali-um Jura sustentans respectu communium Bonorum in statu indiviso abalienatorum, ad invalidationem Falsionis, vel secus etiam ad recaptationem communium Jurium simplici Processu jam egit, tunc Condivisionales ejus amplius simplici Processu eodem Actionis titulo contra Possessorem agere non possunt, sed si illi priori Actionis titulo procedere volunt, tunc Litem per Fratrem natu Majorem, qua etiam reliquorum Condivisionali-um Jura sustentantem promotam, via Novi simplicis, imo si Causa Fundamentalis penes appellatam ultimi Fori revisionem subiit, beneficio Novi cum gratia resuscitare debent, nec officit, quod reliqui privato Actoratu

nondum egerint, quia jam Frater natu Major qua reliquorum jura sustentans egit pro omnibus, aquisitioneque ejus si triumphasset, in emolumentum cessisset omnium jus idem fovendum, periculosa præterea esset consequentia, si cuilibet respectu communium ejusmodi Bonorum jus idem fovendi privata Actio, Actoratusque concederetur, ita enim præcipue si in Familia numerosiores, idem jus foventes existunt, iteratis etiam vicibus una eademque præsentio sub eodem Actionis titulo sine Juris remedio Judicium Supremi etiam Fori subire deberet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 10.) Quamvis Titulus 27. 2^{dæ} usum simplicis Novi semel tantum admittendum statuat, si tamen Actor Processum beneficio Novi simplicis per se institutum ob extrinsecum Instituti illius defectum deponat, vel condescensio Instituti ex Sententia Judicis sequatur; tunc respectu ejusdem substrati adhuc Novo simplici agere potest, quia eo ipso, quod ob extrinsecum tantum defectum depositio intercessit, vel condescendit, adeoque in merito beneficio tali Actor nondum usus fit, beneficio Novi simplicis in merito uti potest. *Tabula Regia.*

(Dec. 11.) Actio Novi Judicii non potest extendi ultra ea, quæ in fundamentali Actione continentur, quia Novum idem objectum habet, quod Processus Fundamentalis, per consequens non potest magis latepatere quam Fundamentalis. *Utraque Tabula.*

(Dec. 12.) In Causis Novi Judicii, Nec Novisatus ullas novas præsentiones formare, nec Judicium illi quidquam adjudicare potest, quia beneficium hoc tantum illi suffragatur, qui Novo utitur, & alioquin reactio hic locum non habet. *Utraque Tabula.*

(Dec. 13.) Causa, quæ per Curiam Regiam transivit, Novo simplici amplius resuscitari non potest, sed Novum cum Gratia impetrari debet, proinde in casu illo, quo talis Causa Novo simplici resuscitatur, si Incattus petat pœnam Calumniæ, illa adjudicatur, si vero tantum Institutum condescendi postulet, illud condescendit. *Utraque Tabula.*